zumag
Časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku
Ročník VI. Číslo 2 (december 2008) 14,90 SK (0,49 €)

Tolerancia extrémizmu

Hromobitie kanónov z druhej svetovej vojny utíchlo pred viac ako šesťdesiatimi rokmi. Neutíchli však ideológie, ktoré odporné krviprelievanie vyvolali. Vojna ideí dodnes neskončila. Pokrivené ideológie pretrvali, zaodeli sa do civilu a prežívajú v našej blízkosti bez povšimnutia. My totiž už nie sme schopní rozpoznať ani fašizmus, ak zahalí svoju násilnícku tvár, esesácke symboly a krv v očiach. Otupeli sme a sme schopní ho prehliadnuť, aj keby sa k nám prihovárал.

Fašizmus a nacizmus – často spomínané a odsudzované ideológie – azda ani nie sú najväčšou hrozbou dnešnej civilizácie. Nie je ňou ani komunizmus, hoci jeho hanebnosť nie je o nič menšia a sentiment, ktorý mu ľudia prejavujú, je škodlivý. Za najnebezpečnejší možno v dnešnom svete označiť nacionalizmus. Ten totiž vyšiel zo zápasov medzi ideológiami ako jednoznačný víťaz.

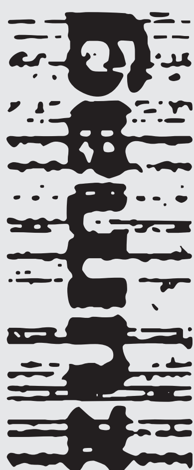
Nacionalizmus je odporný. Nie je to vlastenectvo, ale – ako napísal Vladimír Petrík – je to účelovo využívaná degradácia národnej myšlienky. Celý príbeh nacionalizmu je postavený na hľadaní nepriateľov, ktorí nám krivdia. Keby nebolo krívd okolo nás, myslí si Milan Lasica, možno by neboli ani národy. Akoby celé národné povedomie bolo formované na základe odporu a nenávisti k iným.

Dnes sme svedkami mnohých nepokojov živených práve nacionalistickými heslami. Heslami, ktoré prekričia všetky rozumné argumenty. Preto sme sa i my rozhodli venovať téme extrémizmu (viac na stranách 12–14). Myslíme si totiž, že neustále opakovanie samozrejmých právd je nevyhnutnou povinnosťou inteligentných ľudí. A žitie týchto právd je nevyhnutnou povinnosťou nás všetkých.

Niet iného totálneho riešenia. Práve naopak. Hľadanie univerzálnych receptov na šťastné zajtrajšky sa nikdy v histórii neskončilo dobre. Cieľ na nás nečaká v zakonzervovanom stave taký, ako sme si ho vytýčili. Výsledok je vždy poznačený prostriedkami, ktorými je dosahovaný. Odmietame preto všetky „izmy“, ktoré hlásajú, že tento svet dokážu jednoducho a bezbolestne zmeniť. Odmietame ideológie, ktoré prinášajú zaručené recepty na zriadenie spravodlivého a lepšieho sveta. Ich šľachetne zamýšľané ciele sú vábivé, avšak väčší význam majú prostriedky, ktorými sa dosahujú.

Pripomíname, že žiadny, naozaj žiadny účel nesvätí prostriedky! Pretože práve prostriedky sú to, na čom záleží. Len tie totiž tvoria politiku – tú jedinú, ktorá sa nás bezpodmienečne dotýka – politiku každodennú.

Filip Struhárik

Zumag – univerzitný časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Mesačník. Číslo 2, december 2008. Ročník VI. Cena 14,90 Sk (0,49 €).

Šéfredaktorka: Veronika Folentová. **Zástupca šéfredaktorky:** Filip Struhárik. **Redaktori:** Michal Badín, Marek Balický, Elena Bartošová, Ján Debnár, Anna Ďurišová, Mária Fábryová, Ivana Fedorková, Juraj Holdoš, Michal Hricko, Petra Janeková, Marcela Jankovičová, Nina Klusová, Martin Koleják, Alena Korbačková Martin Ližičiar, Marek Mačica, Lukáš Melicher, Simona Mišunová, Lorant Paugsch, Miroslava Petáková, Juraj Pohlod, David Reichardt, Andrea Šalková, Mária Škvarlová, Anna Tkáčová, . **Grafika:** Michal Hricko. **Obálka:** Filip Struhárik, people.w3.org. **Jazyková korektúra:** John Bennett, Ivana Bušniaková, Albert Kulla Katarína Pribulová, Milan Velecký.

E-mail: zumag@fphil.ku.sk.

Vydáva: Redakcia Zumagu. **Tlač:** Zamagurská tlačiareň, Levočská 36, Stará Ľubovňa. **Registračné číslo:** 236/2006. **ISSN:** 1337 – 0790.

Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisu.

O novej budove Univerzitnej knižnice

Katolícka univerzita bude mať čoskoro plnohodnotnú akademickú knižnicu s najnovšími informačnými technológiami.

Zdrojové centrá jednotlivých fakúlt KU nájdeme vďaka projektu, ktorý je v súčasnosti na začiatku svojej realizácie, pod jednou strechou. Harmonogram jasne určuje jednotlivé etapy výstavby. V apríli 2009 by mala uzrieť svetlo sveta žiadosť o nenávratný finančný príspevok z európskych fondov. Keďže odhadované náklady sa pohybujú na hranici tristo miliónov korún, tento krok sa uskutoční v dvoch fázach. Následne, v septembri 2009 sa začne s prípravou staveniska a výstavba sa rozbehne na jar 2010. Práce by mali trvať dva roky. Slávnostné otvorenie je podľa predbežného harmonogramu naplánované na apríl/máj 2012. *„Celý projekt je nutné dobre pripraviť. Musíme vykúpiť pozemky, budovy, na mieste ktorých bude stáť univerzitná knižnica. Architekti v tomto čase pripravujú stavebnú dokumentáciu, rozpočty, ktoré sú potrebné pre získanie územného rozhodnutia, stavebného povolenia a až potom môžeme podať žiadosť o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov Únie,“* povedal Peter Olekšák, prvý prorektor Katolíckej univerzity, na margo novej budovy knižnice. *„Zmyslom je vytvoriť jednu knižnicu pre všetky fakulty. Chceme začať s činnosťou jednej univerzitnej knižnice na báze jednej databázy, aby si ružomberskí študenti mohli vyberať a požičiavať aj knihy, ktoré sú lokalizované aj v Košiciach a na pracovisku v Spišskom Podhradí. A naopak. Fungovanie knižnice ako takej je oveľa dôležitejšie ako samotná stavba budovy,“* vysvetľuje Olekšák. Podľa projektových štúdií sa v komplexe počíta aj s archívom KU, priestormi na výstavy, spoločenskú kultúrnu činnosť, prezentovanie kníh, diskusné kluby, premietanie filmov. *„Budova bude prepojená s blokom F a aj s budovou novej fakulty, ktorá by mohla v budúcnosti stáť v jej blízkosti. Univerzitná knižnica bude srdcom fakúlt stojacich v jej okolí,“* zakončil prorektor pre vedu a rozvoj.

Marek Balický, foto: vizualizácie

Prvý kozmonaut na Katolíckej univerzite

Týždeň vedy na našej univerzite priniesol aj počas tohto roka bohatý program určený nielen študentom, ale aj prednášajúcim. Vo štvrtok, 27. novembra zavítal na vysokoškolskú pôdu prvý slovenský kozmonaut Ivan Bella. Všetkým prítomným porozprával o svojich zážitkoch vo vesmíre, ale aj o snoch do budúcnosti. Karel Komárek, prodekan pre vedu a výskum na Katolíckej univerzite, uznal dôležitosť návštevy: *„Je veľkým prínosom, keď prvýkrát v histórii Univerzity máme možnosť privítať prvého slovenského kozmonauta.“*

Len málokto si v dnešnej dobe uvedomuje, že je tomu takmer desať rokov, kedy ako vôbec prvý Slovák docestoval do vesmíru. A ako vyzeral jeden deň na palube vesmírnej lode? *„Každý deň sa prispôsoboval tomu, čo sa na palube vykonávalo, teda od experimentov a od programu, ktorý bol na daný deň pripravený,“* tvrdí Bella a dodáva: *„Tam hore sú to úplne iné pocity, aké človek zažíva na zemi. Pohľad z tej výšky je skutočne úžasný.“*

Kozmonaut najnovšie sníva o spoločnom stretnutí s ruským a francúzskym kolegom, s ktorými by chcel osláviť výročie spoločného letu.

Maja Fábryová, foto: global.sk

Angličtina v rozvrhu chýba

Z nepochopiteľných dôvodov majú žurnalisti na našej univerzite cudzí jazyk len v prvom ročníku. Vraj to stačí. Avšak nemyslia si to všetci študenti.

S pokusom vynahradiť im nedostatok priestoru pre rozvoj svojich jazykových znalostí prišli tento rok Albert Kulla a Pavel Izrael z katedry žurnalistiky. Z ich nápadu vznikol anglický diskusný klub. *„Jedným z primárnych cieľov je poskytnúť študentom priestor na komunikáciu v angličtine, konkrétne priestor na diskusiu o témach, ktoré by žurnalistov mohli, resp. mali zaujímať,“* vysvetlil Izrael. So študentmi sa začali stretávať začiatkom semestra na katedre žurnalistiky. Témy do diskusie si vyberajú sami diskutéri. Ku každej si konkrétny študent pripraví krátku prezentáciu a v jej závere položí otázky do diskusie. Do klubu môže prísť ktokoľvek. Okrem hŕstky skalných sa postupne objavujú aj nové tváre. *„Nik neplánuje urobiť z klubu VIP spoločnosť, no taktiež nie nazbierať taký počet ľudí, aby bola plná aula,“* povedal Kulla. Spolu s Izraelom hodnotia doterajšiu účasť a priebeh diskusií pozitívne. *„Máme za sebou niekoľko ‚zahrievacích‘ stretnutí a máme z nich dobrý pocit. Chceme diskutovať ešte viac a o závažnejších témach,“* vyjadril sa Izrael. Aj študenti sú radi, že funguje takýto klub. *„Podľa mňa je veľmi zlé, že máme cudzí jazyk len v prvom ročníku. Preto je super, že vznikol takýto klub. Diskutujeme na aktuálne témy v angličtine. A keďže máme aj pedagogický dozor, môžu nás usmerniť či opraviť. Tým sa rozvíjajú aj naše jazykové znalosti,“* povedala študentka Mária Škvarlová. Čo sa týka budúcnosti klubu, Kulla hovorí: *„Plánujeme sa stretávať aj naďalej a súčasne sa o krôčik posunúť.“*

Andrea Šalková

VIP DS

Pred takmer dvoma desaťročiami sa na Starých horách stretlo spoločenstvo mladých vysokoškolákov. Práve tam sa zrodila myšlienka AKADEMu. Jeho 17. ročník sa uskutočnil v dňoch 14.-16. novembra v ružomberskej ŠPH Koniareň. Celoslovenské stretnutie vysokoškolskej mládeže sa nieslo v znamení hesla VIP DS - Vedení i poslaní Duchom Svätým.

Registračné výpisy v piatok nevykazovali veľký počet účastníkov, nasledujúci deň sa však situácia zlepšila. Viacerí študenti totiž mali v piatok na univerzitách povinné prednášky, a tak sa do Ružomberka vybrali až v sobotu ráno. Spoločne tak akademovalo takmer 500 ľudí z celého Slovenska.

Workshopy, prednášky, práca v skupinkách, vystúpenie hudobných skupín. Študenti sa prišli duchovne vyžiť, oddýchnuť si, načerpať energiu a ,samozrejme, objaviť v sebe Ducha Svätého.

Rovnakú atmosféru spolu s nimi zažívali aj kapláni z jednotlivých slovenských univerzitných pastoračných centier. Juraj Fenik, ktorý pôsobí ako kaplán v UPaC v Prešove, považuje AKADEM za dôležitú udalosť roka: „Je to manifestácia viery, ktorá je vždy veľmi krásna a silná, keď sa môžu mladí stretnúť. Ľudia, ktorí sem prídu, môžu byť voči sebe pravdiví a prejaviť skutočné kamarátstvo. Je to priestor, kde sa môžu deliť o svoju vieru konkrétne." Kapláni boli naplno stotožnení s hlavným mottom stretnutia, čo potvrdil aj Jozef Žvanda: „Téma o Duchu Svätom je nevyčerpateľná. Znovu, stále z iného pohľadu objavujeme jeho silu. Mladí to prijímajú a myslím si, že Duch Svätý naplní nielen našu myseľ, ale aj srdcia."

Organizátori sa snažili postarať nielen o tématické ladenie, ale aj efektívny program. Prednášky striedali diskusie a práce v skupinkách. Záver dňa patril vystúpeniam hudobných skupín. V piatok sa o zábavu postarala skupina Komajota, sobotný večer patril chválam so známou gospelovou skupinou Timothy.

Jej spevák, Marián Lipovský, sa pozvaniu na AKADEM potešil, podujatia organizované mládežou vždy uvíta: „Máme radi mladých ľudí, veríme, že Pán Boh má s nimi úžasné plány. Je to generácia, ktorá najviac prežíva dotyk od Pána Boha a obracia sa k nemu."

Jednu z prednášok s názvom Čo hovorí Duch Svätý dnes? odprezentoval aj Mário Tomášik, ktorý vedie mládež v Bratislave. Začal humorom, keď poprosil študentov, aby neboli ako mŕtvoly a začali sa aj usmievať, pretože mŕtvolám by prednášať nechcel. Zároveň aj dodal: „Iba Boh dáva život, iba Boh dáva porozumenie a iba Boh môže spôsobiť, že táto prednáška nebude strateným časom." Mário Tomášik je presvedčený, že AKADEM povzbudzuje mladých veriacich vo viere: „Môžu sa navzájom podržať, zažiť účinkovanie Ducha Svätého aj na takýchto veľkých stretnutiach a majú možnosť stretnúť sa s Bohom. Môžu sa tu modliť, navzájom sa spoznať a veľmi dobre napredovať vo viere."

Bodkou za víkendom bola slávnostná svätá omša, ktorú celebroval žilinský diecézny biskup Tomáš Gális.

Mária Fábryová, foto: akadem

Stravovanie v hoteli Áčko

Od 10. novembra sa môžu zamestnanci Univerzity stravovať v hoteli Áčko. Škola sa tak snaží vytvoriť konkurenciu medzi poskytovateľmi gastro služieb.

Cena jedného obeda v Áčku pritom nie je vysoká - iba 69 korún, z čoho 55 percent hradí podľa zákona zamestnávateľ. Univerzita tiež prispieva svojim zamestnancom na stravu zo sociálneho fondu. Oproti doterajšej cene obeda v našej jedálni sa cena zníži o 12, resp. 22 korún. Zamestnanci tak môžu obedovať v prostredí trojhviezdičkového hotela lacnejšie .

Stravníci budú mať na výber z dvoch jedál, pričom naďalej sa budú môcť stravovať aj v jedálni na Hrabovskej ceste. Cieľom, ktorý potvrdil hovorca KU Vladimír Buzna, je poskytnúť čo najväčší výber stravovacích zariadení. Univerzita sa podľa jeho slov bude snažiť v budúcnosti rozšíriť možnosti stravovania aj pre študentov. Do úvahy pripadajú reštaurácie v okolí fakúlt.

Čo si o možnosti stravovania v iných zariadeniach myslia kuchárky v jedálni na Filozofickej fakulte KU, sa nepodarilo zistiť. „Dnes sme pripravili 300 obedov, sme unavené a nemáme čas a ani chuť sa s vami rozprávať," reagovali na otázky. „Nám je úplne jedno, že sa bude stravovať v Áčku," dodali.

Študenti radi privítajú novú alternatívu v stravovaní. Iste by to pomohlo skvalitneniu služieb. So súčasnými sú totiž mnohí nespokojní a radšej by za teplým obedom chodili aj ďalej ako do jedálne.

Na záver možno dodať, že ak budú naši vyučujúci meškať na prednášky, budeme vedieť dôvod. Mozaikový bazén (12 x 5 x 1,4 m), fitness centrum, suchá sauna, vírivka, solárium, biliard, šachový stolík a salónik s televízorom s uhlopriečkou 133 cm v hoteli Áčko urobia svoje... :)

Alena Korbačková, foto: nizketatry.sk

Na Beánii sa „hexovalo“

Študenti Katolíckej univerzity si už po tretíkrát mohli vychutnať imatrikulačnú slávnosť známu pod názvom Beánia, ktorá sa stala neodmysliteľnou súčasťou začiatku akademického roka. Jej podstata je zachovaná vždy, avšak z roka na rok sa skloňuje spôsob, akým je prezentovaná. Tohtoročná Beania Party 2008 odštartovala v utorok 18. novembra v priestoroch Mestskej basketbalovej haly (Koniareň) v Ružomberku. Inováciu do programu nevniesli len staronoví organizátori, postarali sa o ňu predovšetkým nové tváre vysokoškolákov. Úvodu kraľovalo martinské zoskupenie JN Blues Band so svojimi bluesovými melódiami. „Zvuk na pódiu aspoň pre mňa nebol optimálny, no atmosféra bola výborná," prezradil jeden z členov, Michal Badín.

Krv v žilách rozprúdilo najočakávanejšie prekvapenie tohtoročnej beánie, o ktoré sa postarala slovenská kapela Hex. Štvorčlennú bratislavskú formáciu si nenechalo ujsť takmer šesťsto ľudí. Výkriky sprevádzajúce hudbu sa ozývali zo všetkých svetových strán. Na tvárach študentov sa zračila spokojnosť: *„Je to tu na jednotku, veľmi sa mi tu páči. Vynikajúca hudba, skvelý program a najsamskvelá partia,“* neskrývala nadšenie druháčka Veronika. Vlna zábavy razom zaplavila celú Koniareň. Obzvlášť zabodovala pri stánkoch s občerstvením: *„Poriadne som sa vytancoval, takže teraz musím zapiť moje sucho v ústach,“* vysvetlil jeden z čakajúcich. Vystúpenia skupín vystriedali viacerí multižánroví dídžeji.

Výlet do „Kapustova“, prekvapenia v podobe darčekov, či zaujímavá tombola patrili k sprievodným akciám celého podujatia. Mimochodom, najviac plusov smerovalo na adresu kapustnice, ktorú si všetci pochvaľovali. *„Nejaké ľahšie jedlo po polnoci by však ešte bodlo,“* odzneli viaceré tipy. Možno o rok. Zostáva iba dúfať, že sa opäť stretneme na mieste, kde to najviac žije - na beánii.

Text: Petra Janeková, Anna Ďurišová
Foto: Vincent Bocko, Dominik Drobuliak

text: Marek Balický
foto: apple.com

Nový MacBook Pro. Čo viac dodať?

Apple media event sa tentoraz konal v sídle spoločnosti. Táto udalosť sa očakávala od januára 2008 a zúčastnení sa presvedčili, že čakať sa vyplatilo. Veď ako prví na svete oficiálne videli nové notebooky Mac.

Nový MacBook Pro na svojej kráse nestratil. Práve naopak. K podsvietenej klávesnici, magnetickému konektoru napájania, pohybovému senzoru, LED displeju a vstavanej iSight webkamere so stereo reproduktormi a mikrofónom sa pridal grafický čip Nvidia GeForce 9400M alebo 9600M GT. Oceňujem možnosť výberu. Výkonnejšia grafika ale znamená vyššiu spotrebu batérie.

Ďalšia vec, ktorá upútala moju pozornosť, je trackpad. Ten je tak trochu sklamaním, pretože z mega veľkého sa zmenil na ultra veľký (väčší asi o 39 percent). Na druhej strane pozitívne vnímam, že bolo odstránené tlačidlo. Jeho funkciu prebral celý trackpad. Ďalším estetickým plusom je fakt, že je vyrobený zo skla. Výrobca sa vytiahol aj vylepšeným, LED diódami podsvieteným displejom. Celý diel je pokrytý sklenenou vrstvou, pričom neaktívna časť je čierna. Mne osobne nie je po vôli, že v ponuke sa uvádza iba lesklý, ale ako sa predstavitelia spoločnosti Apple vyjadrili, bolo to v záujme klientov. Čierna klávesnica je vecou názoru. Po sérii úplne bielych/čiernych/strieborných MacBookov pristúpili k zmene. Čierne klávesy vyzerajú efektne, no používateľovi potrvá určitú dobu kým si zvykne.

Na novom Pro-čku sa objavila aj štrbinová mechanika SuperDrive, všetky sloty sa nachádzajú na ľavej strane notebooku, kde nájdete aj ethernet, FireWire, 2 x USB, výstup na displey (Mini Displej Port), jack, ku ktorému si môžete pripojiť slúchadlá alebo mikrofón. Tiež sa tam nachádza vstup pre Express kartu a magnetický konektor MagSafe. Indikátor batérie sa taktiež presunul na ľavú stranu. Doteraz sa nachádzal na spodnej strane. Domnievam sa, že jeho terajšie umiestnenie nie je práve najšťastnejším riešením.

Novinkou je, že celý obal je vyrobený z jedného kusu hliníka, vďaka čomu sa ušetrilo až 50 percent použitých častí na poskladanie notebooku. Jeho výška sa pohybuje na hranici 2,4 cm. Čo sa týka pevných diskov, môžete si vybrať medzi 250 a 320 GB, štandardná konfigurácia procesora Intel Core 2 Duo je 2,4 alebo 2,53 GHz prípadne za príplatok až 2,8 GHz.

Myslím, že pri porovnaní parametrov a ceny, sú nové MacBooky absolútne bezkonkurenčné. Už sme si zvykli, že značka Apple je synonymom kvality. Potvrdila to aj v tomto prípade. Jediným mínusom je rovnakosť MacBooku a MacBooku Pro, ale myslím, že pri výkone ide o zanedbateľný detail.

Z

Text: Marek Balický
Foto: theljohnson.com

Vďaka moderným technológiám vedia o nás všetko

Po reality show Big Brother nasleduje ďalšia. Z tej ale videozáznam nedostaneme. Jediný rozdiel je v tom, že našu bezpečnosť ohrozujeme my sami, nie súperi.

Všetko sa to začalo, keď ste prišli do banky s úmyslom založiť si kreditný účet. Sami ste im dali na vedomie kde bývate, kedy ste sa narodili a možno aj ďalšie údaje. Pokiaľ vám chodí výplata, vedia kde pracujete. Keď si platíte internát, vedia kde študujete. Platíte si faktúru za mobilný telefón? Už vedia aj akého máte operátora. Tou istou kartou platíte aj ďalšie položky. Internet, nákupy cez terminál, internet banking, PayPal a podobne. Vyberáte si peniaze z bankomatu, poviete im, kde sa nachádzate! Neubránite sa tomu, výdobytky modernej doby sú krok pred nami. Predpokladám, že v dnešnej dobe používate aj mobilný telefón. Ľudia zo spoločnosti, ktorej služby využívate vedia, koho kontaktujete, kto kontaktuje vás, vedia, kedy si telefón zapínate a vypínate. Dokážu zamerať telefón, aj keď nie je zapnutý. Vedia o nás až priveľa na to, že ste obyčajný zákazník. A čo Skype? Ten pozná moju e-mailovú adresu, poskytovateľ, ktorý sieť prevádzkuje, vie kam a komu volám. Všetko prezrádzajú tzv. IP adresy. Od začiatku do konca, všetko prebieha cez protokoly, ktoré povedia čo chcete. Stačí sa opýtať správnych ľudí. Znova za to môžu výdobytky modernej doby.

Sme študenti FF KU. Nepoznám nikoho, kto má notebook a nevyužíva pripojenie na WiFi. Vďaka MAC adrese sieťových kariet dokážu kompetentní zistiť, na akých stránkach surfujete, čo sťahujete, odkiaľ máte všetku tú legálnu hudbu. Je to kruté, ale je to tak. Ako každý iní vysokoškoláci, aj my v Ružomberku používame študentské karty ISIC. Kupujeme si cez ne obed. A tak tí hore už dokonca vedia čo jeme. Cestujem domov? To je fantastické, moje údaje už má aj Železničná spoločnosť.

A to je len špička ľadovca, o ktorej v podstate vieme. V budúcnosti si vezmeme pôžičku, musíme však počítať s tým, že banka bude nútená naše údaje poskytnúť ďalej. Veď sme im dali súhlas, že v prípade potreby tak môžu urobiť. Nikdy ste sa nečudovali odkiaľ vám chodí toľko spamu a reklamných letákov od spoločností, o ktorých ste v živote nepočuli? Aj keď sa vám to môže zdať prehnané, dávajte si na to pozor. Stačí jedna obálka s vaším menom v smetnom koši a vaša identita môže byť ukradnutá niekým, koho ste v živote nevideli.

Reči o národnej bezpečnosti sú síce pekné, ale kto alebo čo nám zaručí, že naše osobné údaje sa nebudú zneužívať nepovolanými osobami? Ani technologické novinky modernej doby nie sú bezproblémové. Musíme sa mať stále na pozore!

Z

Umenie nie je práca

TEXT: Simona Mišunová, Veronika Folentová
FOTO: autorky

Na naše stretnutie prichádza s dvomi fľašami zeleninových štiav s vysvetlením, že sa práve postí. S úsmevom si objednáva červené víno. Nevyzerá ako dramaturg a spevák. Len črty tváre napovedajú, že jeho otec je herec, spevák a glosátor v relácii Sedem s.r.o., brat jeden z najobsadzovanejších hercov v martinskom divadle a teta jedna z najobľúbenejších divadelných herečiek na Slovensku. Martin Geišberg.

Väčšina umelcov nemala rada školu. Aké to bolo s tebou?

Mal som dlhé štúdium. Bolestivé. Nevedel som sa zmieriť s autoritami.

Čo ti robilo najväčší problém?

Bol som strašné čertisko. Zo všetkého som chcel uniknúť. Každý poriadok, pravidlo, poučka a slovo „musíš" vo mne vyvolávalo reakciu. Odmalička som predtým utekal do divadla.

Takže od mala si chcel mať niečo s divadlom? Nemal si detské sny ako byť smetiarom alebo kozmonautom?

Chcel som byť letcom na balóne (smiech). Ale to mi zostalo dodnes. Raz budem mať balón! Balón je boží dopravný prostriedok. Môžeš sa rozhodnúť a ísť kamkoľvek. Bicykel ani auto – to nie je ono. Balón je slobodný!

Chcel mať otec z teba divadelníka? Viedol ťa k tomu?

Nie. Práve naopak. Uvedomoval si, aká je v divadle situácia. Dokonca vytušil, že bude pokračovať. Nebol dvakrát nadšený, že sme sa začali, ja aj brat Marek, venovať divadlu.

Ale pri tvojom výbere ťa ovplyvnil, nie?

Určite. Neviem, či by som sa dostal tak blízko k divadlu. Celý divadelný svet totiž tvorí veľmi malý okruh ľudí. A ak si jeho súčasťou, si v ňom veľmi intenzívne.

Prečo si si vybral dramaturgiu? Tvoj otec, brat aj teta (Jana Oľhová) sú hercami. Čo ťa presvedčilo, že dramaturgia je pre teba lepšia?

Mňa vždy viac ako herectvo lákala réžia. A v konečnom dôsledku je štúdium réžie a dramaturgie takmer také isté. Oba smery majú rovnaké predmety aj výučbu.

Ľudia ťa dnes viac poznajú vďaka tvojej hudbe. Nepohrával si sa s myšlienkou študovať radšej hudbu?

Nie, lebo nie som hudobný teoretik. Dodnes napríklad nepoznám noty. Počúvam hudbu ako takú. Kedysi som bol prihlásený na gitaru. Ocko chcel, aby som bol gitarista. Človek, ktorý ma učil mi dal raz po prstoch a už sme sa viac nevideli. Potom bola od gitary dlhá pauza.

Ale nakoniec sa otcov sen splnil. Dnes hráš.

Áno, sám som začal spoznávať svoju gitaru. Preto ju dnes vnímam úplne inak.

Ako dlho hrávaš s otcom?

Od začiatku. S ockom som začal aj prvýkrát verejne vystupovať. Bol som roztrasený a mal som obrovskú trému.

Je veľký rozdiel v tom, ako sa cítiš, keď si na pódiu s otcom a keď si tam so svojou kapelou?

S ockom je to pravdaže iné. Som s ním tridsať rokov. Tridsať rokov hrávame tie pesničky doma, pri ohňoch a na chalupách. Naše hranie vzniklo veľmi spontánne a prirodzene. Nebol v tom žiadny zámer.

Je náročné hrať s vlastným otcom?

Mám pocit, že som jeden z mála ľudí, ktorí dokážu s ockom hrať. On hrá totiž úplne arytmicky a ja sa na neho skúšam len napájať.

Nemáš pocit, že si v jeho tieni?

Nie, necítim sa byť v jeho tieni. Je fajn, že spolu hráme. Aspoň zaujmeme širšie spektrum ľudí. Tým, že vystupujeme so skupinou po ňom, počúvajú nás aj ľudia, ktorí prišli kvôli ockovi a my by sme ich bez neho nezaujali. Z pohľadu biznisu je ocko ten, kto predáva koncerty.

ako máme my. Pretože všetky divadlá na Slovensku sú repertoárne. Za jeden rok musia uviesť štyri či päť premiér. Energia a koncentrácia ľudí na niečo, čo by chceli robiť je nemožná. Je to spôsobené aj tým, že väčšina divadiel funguje pod štátom. Ale sú aj výnimky. Napríklad na Teatro Tatro vidieť, že uživiť sa dá aj inak. Ale otázka je, či hovoríme o zbohatnutí, alebo o uživení.

Takže zbohatnúť sa nedá?

A chceme? (smiech)

Je to v hudbe iné?

S hudbou je to iné. Nemáš hranicu. Divadlo je väčšinou obrovská inštitúcia. Stojí veľa peňazí ísť niekam, postaviť tam budovu, zmenežovať ľudí. V hudbe stačí, že napcháš auto, prídeš hocikam, rozbalíš to a zahráš. Na druhej strane, my máme handicap a možno silu, že koncerty v podstate neorganizujeme. Väčšina hudobných skupín má svoju agentúru, ktorá obtelefonuje všetky kultúrne domy a podobné ubikácie. My nemáme nikoho.

Raz budem mať balón! Balón je boží dopravný prostriedok. Môžeš sa rozhodnúť a ísť komkoľvek. Bicykel ani auto – to nie je ono. Balón je slobodný!

Máš pocit, že si slávny? Že ťa ľudia spoznávajú?

Nie, skôr môjho brata alebo ocka. Ja po tom ani netúžim. Nie je to dôležité. Ja som spokojný.

Hovorí sa, že keď sú dvaja ľudia spolu doma a potom aj v práci, tak dostanú ponorkovú chorobu. Nič také u vás neprepuklo?

Umenie nie je práca (smiech).

V umení to teda neplatí?

Myslím si, že nie. Pokiaľ je to umenie ozajstné, tak to nie je práca. Nemusím s ním byť od siedmej do tretej. Je to vždy večer, na chvíľu. V konečnom dôsledku koncert trvá hodinu. Nie je nejaký kolobeh, žeby som s ním bol od pondelka do piatku. Keď si raz za mesiac máš sadnúť s otcom a zahrať si, tak prečo nie?

A skúšky?

Skúšok sme mali podľa mňa dokopy päť za život (smiech). Neskúšame, len spolu hráme. Niekedy sú tam ľudia, niekedy nie.

Hovoril si, že umenie nie je práca. Myslíš si, že umenie dokáže človeka na Slovensku uživiť?

Istý typ umenia áno. Je len otázkou, či to potom je ešte umenie.

Práve to je otázka, je to potom ešte umenie?

Podľa mňa sa dá zbohatnúť, len možnosti, čas a rituál divadiel a hudby na Slovensku sú v inom tempe, aby to mohlo byť uskutočniteľné. Napríklad Lord of the dance. Ľudia sa stretli. Rok alebo rok a pol skúšajú jedno číslo. Začínajú od podlahy. A výsledný tvar potom precestuje celú Európu. Je to úplne iný systém práce

Nechceli ste niekoho?

Skúšali sme si nájsť niekoho, komu by sa to chcelo robiť. Lebo je pravda, že naša hudba bude vždy menšinový žáner. Nebude to nič, čo by uchvátilo masy. O to nám ani nejde. Berieme to tak, ako príde. Teraz sme dlho nemali koncert, ale pre mňa je to zaujímavé práve tým, že naša hudba nie je práca. Mám kamaráta Martina Wittgrubera, ktorý hrá na klávesy. Je profesionálny muzikant. Hrá s Jankou Kirschner alebo s Funkies. A zrazu pochopil, že lieta z baru do baru. Má tak veľa vystúpení, až sa toho preje. On je na tom

finančne závislý. Zarába muzikou. To sa málokomu podarí. K nám do kapely chodí práve kvôli tomu, že ho to baví. Práve to by som nechcel stratiť.

Čiže hudba je pre teba o relaxe?

Možno skôr o poznaní. Mám pocit, že teraz by som to chcel trochu zmeniť. Chcel by som do svojej hudby dodať trochu tajomnej hry. Mám v pláne organizovať koncerty na zvláštnych miestach. Strašne rád by som zrušil hranicu medzi divákom a tým, kto vystupuje. Chcel by som, aby sme sa dostali do fázy ako kedysi, lebo podľa mňa kedysi všetci spievali. V tomto je mojím vzorom Bobby McFerrin.

Prezradíš nejaké miesta, ktoré máš vytipované? Kde by si chcel vystupovať?

Myslím, že môžem (smiech). Zaujal ma pozostatok románskeho kostolíka pri Novom meste nad Váhom v obci Haluzice. Potom v Krupine je kaštieľ, kde je stále postavený malý amfiteáter s kopulou.

Nerozmýšľal si nad CD-čkom?

Každý očakáva, že niečo vydáme. Ja by som bol veľmi rád, keby sa nám to podarilo. Máme niekoľko ciest. Ale ja sa neviem rozhodnúť pre žiadnu z nich. Jedna možnosť je, že môžeme prísť do štúdia a nahrať to. Ale to mi nie je blízke. Potrebujem niečo iné. Druhá možnosť je preniesť na CD atmosféru z koncertov. Máme už asi tri nahraté, ale nemyslím si, že stoja za to, aby sme ich vydali. Rozmýšľam, že ich dáme zadarmo na internet. Tento štýl hudby a práce je jedna kapitola a v ďalšej fáze už chcem

Nie som hudobný teoretik. Dodnes napríklad nepoznám noty. Počúvam hudbu ako takú.

robiť niektoré veci inak.

Čo by si chcel zmeniť?

Pesničky, ktoré ste počuli doteraz, vznikali v samote. Ja by som chcel poskladať jeden veľký príbeh. To je náš sen, aj s Paťkom, bubeníkom. Chceme spojiť divadlo a hudbu. Dodať tomu tajomstvo a imagináciu. Nechceme, aby to bola bežne počúvateľná priposluchová muzika. Ocko napísal štyri krásne poviedky a chceli by sme ich prelínať hudbou. Texty majú motív štyroch ročných období. Rozmýšľame aj nad projekciou. Jednoducho chceme robiť naše večery inak.

Robíš dramaturga, venuješ sa hudbe, kapele. Ako všetko stíhaš?

Jednoducho. Robím málo hudby a málo dramaturgie (hurónsky smiech). Ale nie. Bol som teraz asi rok zamestnaný v bábkovom Divadle na rázcestí. Odišiel som odtiaľ a teraz som bol tri týždne na samote. Ja som viacej v horách ako v meste.

Sú pre teba hory útek?

Nie, ja som v horách trávil čas odmalička. A vidím, že keď odtiaľ po troch týždňoch prídem, tak sú všade tí istí ľudia a riešia tie isté problémy. V podstate je to len intenzívnejšie využitie času. (smiech)

Prečo si odišiel z Divadla na rázscestí?

Odišiel som, lebo divadlo chce smerovať aj inými smermi. Ja to ale cítim inak. Neviem im pomôcť.

Premýšľaš nad iným divadlom?

Bol by som rád, keby vzniklo divadlo hudby a tanca. Niečomu takému by som sa chcel venovať.

Niečo ako robí Ďurovčík?

Nie, také nie. To je príliš lesklé a komerčné.

Myslíš, že môže prežiť aj divadlo bez komercie?

V dnešnej spoločnosti je to ťažké. Spoločnosť to dohnala až do hraníc, keď je to ťažké. Divadlo je o tom, že sa musí stretnúť určitá skupina ľudí a to nejde, lebo majú veľa iných vecí na riešenie. Nekomerčné divadlo nie je o tom, že by mala vzniknúť komunita. Ide o to, že ľudia musia pochopiť, že niečo dostanú, keď pôjdu do divadla. Buď im bude dobre alebo sa zabavia, alebo dostanú chvíľku, kedy nebudú musieť na nič myslieť.

Myslíš, že je to v Európe inak?

Ľudia to tam berú inak. Vedia, čo kupujú. My sme malý národ. Je tu ťažké získať päťsto ľudí, aby prišli na

Ľudia musia pochopiť, že niečo dostanú, keď pôjdu do divadla. Buď im bude dobre alebo sa zabavia alebo dostanú chvíľku, kedy nebudú musieť na nič myslieť.

divadlo. Iné je, keď maliar namaľuje obraz a ľudia si o dvesto rokov povedia: „Ježíš, toto je najlepšia vec na svete". Divadlo zomiera v ten večer. Zomrie a už sa nenarodí. Už nikdy nebude také, aké bolo. Ale niečo sa musí zmeniť. Doteraz totiž nebol čas a umenie.

Ako je to s tebou a so ženami?

So ženami? Tak ja som stále zamilovaný (smiech). Ale mám svoju milú.

Ako to zvláda? Tvoju popularitu, koncerty, divadlo, hory...

Ona je podobný tvor ako ja. Zvláda to tak, že môže byť sama. Keď odídem na tri týždne, chýbame si, ale nie je to priorita. Dá mi možnosť ísť a aj ona sama potrebuje samotu. Najväčšie problémy vznikajú z toho, že sa ľudia strašne držia. A my sa snažíme pustiť. Nejde nám to úplne, ale snažíme sa. (smiech)

Ste veľmi umelecká rodina. Ako to vníma okolie? Nemyslia si, že je to skôr o protekcii ako o talente?

Stačí sa prísť pozrieť do divadla. To si myslím, že je dostatočná odpoveď na tvoju otázku.

Nepociťoval si, že ľudia majú predsudky, že tvoj otec aj brat je herec a tetu máš tiež herečku?

Asi sú okolo mňa iní ľudia. Ak to takto niekto vníma, prečo nie. Je to jeho uhol pohľadu. Nech skúsi niekto prísť a byť lepší ako môj brat. Ak niekto zahrá jeho postavu lepšie, v poriadku. Potom bude opodstatnené povedať: *„Dobre tento človek mal protekciu."* Ale môj brat nehrá vedľajšie postavy. Nie je to béčkový herec. Ani môj otec nie je béčkový herec a moja teta už vôbec nie je béčková herečka. Sme dobrí... (hurónsky smiech)

Text: Anna Tkáčová
Foto: kievukraine.info

Na pletený vrkoč upletený bič

Ukrajinská koalícia trpí diagnózou „rozpadnutá“. Rusko-gruzínsky konflikt v kombinácií s opozične orientovanou premiérkou poslúžil pri procese rozkladu ako účinný katalyzátor.

Našich východných susedov čakajú ďalšie parlamentné voľby. Tretie od oranžovej revolúcie a pádu režimu Leonida Kučmu v roku 2004. K slovu sa už dostala finančná kríza a ozývajú sa aj ctižiadostivé hlasy z Kremľa. Pomýšľať na skorý vstup Ukrajiny do NATO si žiada riadnu dávku pozitívneho myslenia.

Bývalí spojenci. Prezident Juščenko s premiérkou Tymošenkovou v čase, keď bol ich pohľad na budúcnosť Ukrajiny rovnaký.

Na počiatku bola Júlia

Po deviatich mesiacoch kooperácie bývalých spojencov z oranžovej revolúcie - Viktora Juščenka a Júlie Tymošenkovej - sa zrodila politická kríza. Koaličný Blok Júlie Tymošenkovej (BJUT) s podporou opozície presadili zákony, ktoré obmedzujú právomoci a postavenie hlavy štátu. Proprezidentská strana Naša Ukrajina zareagovala odchodom z koalície a prezident Juščenko následne rozpustil parlament. Tymošenkovú obvinil z vlastizrady a pokusu o štátny prevrat. Vyčítal jej zmierlivý postoj k rusko-gruzínskemu konfliktu a údajné hájenie ruských záujmov s cieľom zaistiť si podporu Kremľa počas najbližších prezidentských volieb. Tymošenková obvinila Juščenka z preferovania vlastných záujmov nad záujmami ľudu a zo snahy zničiť demokratickú koalíciu v parlamente. „Poukazovanie prstom na Moskvu je hlúpe. Koalícia neskolabovala rukou Kremľa, ale rozhodnutím prezidenta,“ argumentovala premiérka pre denník Financial Times.

Obeť krízy i Kremľa

Kritická situácia v krajine vytvorila priaznivé podmienky pre negatívne dopady finančnej krízy. Na stabilizáciu ukrajinskej ekonomiky vyčlenil Medzinárodný menový fond (MMF) 16,5 miliardy dolárov. Kyjev sa ale musel zaviazať, že štátny rozpočet bude v budúcnosti vyrovnaný a zavedie reformy na podporu bankového sektora. Politická kríza spôsobená vyhrotenými vzťahmi medzi Juščenkom a Tymošenkovou sa nepáči ani ruskému premiérovi Vladimírovi Putinovi, podľa ktorého komplikuje viaceré rozhodovacie procesy medzi oboma krajinami. Počas rokovaní o cene plynu Tymošenkovej vyčítal prílišnú podporu Gruzínska a prozápadnú zahraničnú politiku štátu. Vzťahy oboch krajín naštrbuje aj prezident Juščenko, ktorý odmieta predĺžiť zmluvu o pobyte ruskej námornej flotily v prístave Sevastopoľ na Kryme. Zmluva o prenájme skončí v roku 2017. Moskva je ale ochotná o tejto veci rokovať aj v neskoršom termíne v nádeji, že post hlavy štátu bude zastávať niekto iný.

Klopanie na západnú bránu

Vízia skorého vstupu Ukrajiny do NATO sa rozplýva ako dym nad elektrárňou. Podľa nemeckého veľvyslanca Hansa Heimsoetha môžu ďalšie voľby v krajine znamenať „vzdialenie od NATO a Európskej únie.“ Na aprílovom summite nebola Ukrajina zaradená do Akčného plánu - vstupnej brány do aliancie. Proti jej členstvu vystúpilo Francúzsko a Nemecko, podľa ktorých netreba zbytočne Moskvu dráždiť. Tá podotkla, že vstup Ukrajiny do NATO by znamenal priame ohrozenie jej národnej bezpečnosti. Severoatlantická aliancia sa zhodla len na tom, že raz sa Ukrajina stane jej členom. Otázny je význam slova raz.

Z

Text: Marek Mačica
Foto: abc.net.au

Zimbabwe: kríza, hlad, cholera

Eufória opadla. Optimizmus sa premieňa na zúfalstvo. Ani trištvrte roka po voľbách nie je situácia v krajine pokojná. Ľudí však netrápi už iba politika. Pribudli k nej hlad a cholera.

Obyvatelia Zimbabwe sú z nekonečných politických jednaní vyčerpaní. Stav krajiny, ktorá nemá už sedem mesiacov vládu, vyzerá žalostne. V oblasti sa začala šíriť cholera, ktorá rýchlo postupuje smerom k metropole Harare. V menších mestách nie je pitná voda a ľudia sú nútení kopať nechránené studne, čo napomáha šíreniu choroby. Zo štátnej banky, ktorá je pod kontrolou prezidenta Roberta Mugabeho, zmizlo päť miliónov libier od Medzinárodnej humanitárnej agentúry. Peniaze boli určené na prevenciu proti AIDS a malárii. Školstvo v krajine nefunguje. Univerzity sú pozatvárané a učitelia stredných a základných škôl štrajkujú. *„Stali sa z nás doslova žobráci. Priemerný učiteľský plat dnes nedosahuje ani štyri doláre mesačne,“* uviedol pre aktualne.cz člen Odborového zväzu učiteľov Oswald Madziwa. Nedávno zaviedli v krajine novú bankovku, ktorej hodnota je jeden milión zimbabwianskych dolárov, čo predstavuje približne 200 slovenských korún.

Nekonečný príbeh

Ťahá sa to už od parlamentných volieb, po ktorých zasadli za rokovací stôl dve znepriatelené strany – Mugabeho ZANU-PF a opozičná MDC na čele s Morganom Tsvangiraiom. V septembri uzavreli pomocou bývalého juhoafrického prezidenta Thaba Mbekiho dohodu o rozdelení ministerstiev. Keď ale prišlo na delenie moci, Mugabe si ponechal všetky silové rezorty, napr. ministerstvo vnútra, obrany, spravodlivosti, zahraničia či médií. S tým Tsvangirai, pochopiteľne, nesúhlasil a obvinil prezidenta z porušenia dohody. Začali sa nové rokovania. Ani tie však nepriniesli úspech. Minulý mesiac sa do krízy vložila aj Spoločnosť pre rozvoj Južnej Afriky (SADC), ktorá zorganizovala krízový summit vo Svazijsku. Vyjednávaní sa líder opozície takmer nezúčastnil, pretože mu zimbabwianske úrady nechceli vydať cestovný pas. *„Musíme dodržiavať princíp rovnomerného rozdelenia moci vo vláde. Zatiaľ sme však od tejto zásady vzdialení,“* povedal počas rokovaní pre BBC Tsvangirai. Rozhovory nenarušili tradíciu a opäť skončili neúspechom.

Prezident Robert Mugabe (vpravo) a líder opozície Morgan Tsvangirai.

Riešenie: nové voľby

Nový prezident Juhoafrickej republiky Kogalem Motlante však nestráca nádej. Opäť pozval oboch rivalov na rokovania do Johannesburgu. *„Mali by sa snažiť dosiahnuť jednotnú formu vlády pre ľudí v Zimbabwe. Iba tak sa môžu pustiť do ekonomických reforiem a politickej stability,“* povedala hlava štátu pre juhoafrické rádio SABC. Prezident Botswany Ian Khama má ale na riešenie krízy iný recept. Nové voľby.

Z

Víťazná kríza

Triumf Baracka Obamu nad Johnom McCainom bol dôsledkom dvoch faktorov, pričom k prelomu došlo až tesne pred voľbami. Ešte v čase augustových konventov boli šance oboch kandidátov podľa výskumov verejnej mienky rovnaké. Obama vtedy v snahe spojiť McCaina s chybami Bushovej politiky neuspel.

V McCainov prospech hral príbeh hrdinu z vojny vo Vietname a jeho „politický odstup“ - ochota príležitostne spolupracovať s demokratmi a podporiť ich návrhy. Prvým negatívnym momentom McCainovej kampane bol výber viceprezidentskej kandidátky Sarah Palinovej. Jej nominácia síce spočiatku vyvolala pozitívne ohlasy - najmä medzi ženami a sociálnymi konzervatívcami pre jej protipotratové názory. S odstupom času sa však ľudia začali čoraz hlasnejšie pýtať „Prečo práve ona?“ Palinová sa stala terčom mnohých útokov a špekulácií. Nebol to ale jej vek, názory či politické skúsenosti – tých mala, napokon, z titulu guvernérky štátu viac , než samotný Barack Obama. Skutočným dôvodom sa stal fakt, že pre väčšinu Američanov bola neznáma. Zdá sa, že v tomto sa McCain prerátal.

Druhým zásadným momentom bol Obamov rýchly nárast popularity v období krátko pred voľbami. Vďačí za to finančnej kríze. Na jej začiatku totiž John McCain často opakoval, že *„základy americkej ekonomiky sú stále silné“*, čo sa napokon ukázalo ako omyl, ktorým Obama úspešne demonštroval McCainovu neznalosť v ekonomických otázkach. Napokon sa Obamovi s prispením krízy podarilo úspešne stotožniť McCaina s Bushom, ako aj so všetkými republikánmi.

Napriek tomu, že americká verejnosť do poslednej chvíle dôverovala v otázkach bezpečnosti krajiny a boja proti terorizmu viac McCainovi než Obamovi, tohtoročné voľby rozhodla ekonomika.

David Reichardt

Z

Biely dom a čierny Barack

Text: Mária Škvarlová
Foto: newbarackobama.com

Na červeno-modrom fronte sa skončili dva roky trvajúce boje. Posledná ofenzíva priniesla víťazstvo modrým a povetrím sa začala šíriť anekdota, že americký Biely dom nahrádza čierny barak.

Štyridsaťtri rokov po tom, čo černosi v USA získali volebné právo, sa 44. prezidentom Spojených štátov amerických stal afroameričan Barack Obama. Zvíťazil vo voľbách s najvyššou účasťou od roku 1908. *„Ľudia museli na hlasovanie čakať aj tri, štyri hodiny. Dnes je bláznivý deň,“* opisuje deň volieb pre Zumag Newyorčanka Donna.

Barack Obama. Najmocnejším mužom sveta sa stal 47-ročný černoch.

Bude zmena?

Zrejme najvyššou mierou sa pod Obamov triumf podpísala túžba americkej verejnosti po náprave chýb Bushovovej administratívy. Novozvolený prezident vo svojom prvom prejave poznamenal, že toto víťazstvo nie je samo osebe zmenou, ale *„šancou túto zmenu zrealizovať“*. Čas, za ktorý sa má táto veľká výzva naplniť, vidí Obama realisticky: *„Je pred nami dlhá cesta. Možno sa do jej cieľa nedostaneme za rok, možno ani za jedno volebné obdobie, no Amerika, nikdy som v sebe nemal toľko nádeje ako túto noc“.* Skeptickejšie vidí situáciu v rozhovore pre Postoy.sk politológ Tomáš Zálešák. *„V povojnovej histórii Spojených štátov si sotva spomeniem na nejakú demokratickú garnitúru, ktorá by napravila chyby predchádzajúcej republikánskej administratívy bez toho, aby ju neskôr neprekryla chybami vlastnými“.* Politológ navyše považuje Baracka Obamu za politika s nedostatočnou historickou pamäťou, čo sa môže odraziť na jeho rozhodnutiach.

Modrá snemovňa

Okrem prezidentských volieb prebiehali 4. novembra aj voľby do Snemovne reprezentantov – jednej z komôr Kongresu Spojených štátov, ktoré vyhrali taktiež demokrati. Ukázalo sa, že americká politika pracuje na zmeny. Republikánom ich osemročná šichta práve padla, a tak washingtonskú fabriku na zákony ovládnu modré montérky. Táto zmena je prvá a skutočne istá.

Z

Energetické súženie

Text: Lukáš Melicher
Foto: xinhuanet.com

Atmosféra okolo rokovaní o strategickom partnerstve medzi Ruskou federáciou (RF) a Európskou úniou (EÚ) sa znova otepľuje. Na svedomí to má vzájomná energetická previazanosť.

Vzťahy EÚ a Ruska sú dlhodobo orientované najmä na spoluprácu v oblasti energetiky, ktorú upravovala, dnes už takmer dva roky neplatná, Dohoda o partnerstve a spolupráci z roku 1997. Po tom, čo sa Únia začala rozrastať smerom na východ, sa potreba zadefinovania vzájomných vzťahov ešte zvýšila.

Krízy miesto rokovaní

Vyjednávať o novej dohode sa začalo až 4. júla 2008 v Bruseli. Poľsko, pre ruský zákaz dovozu mäsa a zeleniny, a Litva, ktorá požadovala garancie pri zásobovaní energetickými surovinami. Nadšenie z postupu vyprchalo po augustovom kaukazskom konflikte. Brusel rokovania pozastavil a ich opätovné otvorenie podmienil stiahnutím ruských vojakov z gruzínskych území. V odštiepeneckých regiónoch Južné Ostetsko a Abcházko zotrvalO tisíce vojakov i po pozastavení rokovaní. Ruský vyslanec pri EÚ Sergej Jastržembskij sa 10. novembra vyjadril, že Rusko už žiadne ústupky v súvislosti s Gruzínskom neurobí.

Zdá sa, že EÚ a Rusko bude aj budúcnosti viac vecí spájať než rozdeľovať.

Ide sa ďalej

Napriek jeho slovám ministri zahraničných vecí krajín EÚ ešte v ten deň rozhodli, že rokovania o Dohode o strategickom partnerstve s RF budú obnovené. Aj keď bol Minister zahraničných vecí Litvy proti, rozhodnutie vetovať nemohol. *„Nová Dohoda sa rysuje, ale bude to len pokus o status quo,“* uviedol pre Postoy.sk bezpečnostný analytik Ivo Samson. Podľa neho si EÚ takto zabezpečí ďalšiu komunikáciu, keďže sú v otázke energetickej závislosti na jednej lodi. Moskva totiž nemôže svoje nerastné bohatstvo naplno využiť bez spolupráce s európskou 27-čkou. Isté je, bez ohľadu na podobu budúcej Dohody, že bude rovnako ako všetky predchádzajúce, podriadená energetickým záujmom.

Z

Text: Ján Debnár, Michal Hricko
Foto: spiegel.de, planetaopic.wordpress.com, zsmezibori.com, cas.sk, pospolitost.wordpress.com

Tolerancia extrémizmu

Politici, policajti i obyčajní ľudia sa oháňajú slovom extrémizmus. Extrémistické skupiny, akčné plány boja proti nim, spoločnosť dychtiaca po vinníkoch, ktorá sa sama mnohokrát dostáva do pozície extrémistu. Keďže samotný pojem nie je dostatočne zadefinovaný, nemáme jasno ani v tom, kedy je naše správanie patriotické a kedy sa stáva extrémnym nacionalizmom.

Maďarov by sme najradšej už dávno poslali za Dunaj, Rómovia navždy ostanú zlodejskými cigáňmi a židia špekulantmi. A komunisti? Tí pre nás symbolizujú časy nedávno minulé, pre mnohých krásne. Za vlastné nedostatky málokedy hľadáme vinu vo vlastných radoch, zriedka sa však zamýšľame nad tým, čo robia naši „čistokrvní“ Slováci. Semienka xenofóbie a intolerancie sú zakorenené v každom národe, nemožno povedať, že Slováci sú jediní, čo dokážu nenávidieť.

Podstat extrémizmu je jednoduchšia. Vidí svet jednoznačne, bez zbytočných komplikácií. Teda, komplikácia je jediná – tí ostatní. Či už sú to názory, rasa, náboženské presvedčenie. Je to niečo iné, neprípustné, neospravedlniteľné. Demokratizačný proces v takomto svete už dávno zaradil spiatočku. Najjednoduchšie je zapchať si uši, nevnímať problémy okolo nás a tešiť sa z vlastného pohodlia.

Mnohí ani len netušia, čo je extrémizmus, ba dokonca, sa ho sami niekedy dopúšťajú. Podstatou extrémizmu nie je bojovať za niečo, ale proti niečomu. Takýto boj sa dokáže až zázračne rýchlo sformovať a pritom nejde len o boj v politicko-ideovej rovine. Formy extrémizmu sú rôzne. Žiaľ, stretávame sa s nimi takmer každodenne.

Pravica nachádza základ v nacionalizme, xenofóbii a kritike národnostných menšín či multikulturálnosti ako takej.

Extrémisti rozhodne nie sú prvoplánovými amatérmi. Každá väčšia aktivita je pripravovaná a organizovaná. V tomto neexistuje rozdiel medzi pravicou alebo ľavicou. Obe strany sa vyznajú v právnych predpisoch, vedia, kam až môžu zájsť ich činy, čo si môžu na danej verejnej akcii dovoliť.

Ľavicoví extrémisti sympatizujú s komunizmom a bojom voči určitým spoločenským vrstvám. Ich snahy sú motivované sociálnymi alebo triednymi rozdielmi. Svojskou, avšak výraznou skupinou je náboženský fundamentalizmus, sektárstvo či ekologický extrémizmus. Je nemožné zaoberať sa v jednom článku podrobným rozborom všetkých jeho foriem. Zamerajme sa preto radšej na Slovensko.

Na základe návrhu Koncepcie boja proti extrémizmu (december 2005), ktorý predložil vtedajší minister vnútra SR, Vladimír Palko, možno v rámci Slovenska hovoriť najmä o pravicovom extrémizme. V mnohých väčších mestách je možné nájsť skupiny hlásiace sa k hnutiu „Skinheads“, dokonca by nebolo problémom nájsť prívržencov radikálnej skupiny „Blood and Honour“. O pravicovo orientovaných extrémistoch počúvame alebo čítame najviac. Vyznačujú sa rasovou neznášanlivosťou, intoleranciou, nacionalizmom, vyhľadávajú násilné strety s „protivníkmi“. Spoločensky rozšírený názor, že neonacisti bojujú proti príslušníkom iných rás, by sme mohli brať ako prežitok. Ich opozícia sa rozrástla aj o vlastnú, bielu rasu. Príkladom je medzinárodný projekt Redwatch, ktorý má korene vo Veľkej Británii. Zbiera informácie o „nepriateľoch“, fotografie, popis ich aktivít, bydlisko a pod. Napriek tomu, že väčšine takýchto stránok nie je možné dokázať jednoznačné navádzanie na násilnú trestnú činnosť, obete Redwatchu by mali iný názor. Nachádzajú sa medzi nimi antifašisti,

Vysťahujte čierne ovce

Text: Filip Struhárik

Predstavitelia českej Národní strany prichádzajú s konceptom „*konečného riešenia cigánskej otázky*". Rómov chcú vysťahovať do Indie.

Dodnes nepoznáme systémové riešenie cigánskej otázky. Česká extrémistická Národní strana preto prichádza so svojim vlastným teoretickým projektom. Chce zaviesť absolútnu rovnosť pred právom a zastavenie imigrácie. To ale nie je všetko. Vo svojej štúdii s názvom *Konečné riešenie cigánskej otázky* predstavitelia strany uvádzajú, že dôležitým krokom bude dobrovoľný presun „*cigáňov a osôb žijúcich cigánskym spôsobom života do zeme zasľúbenej, do krajiny, ktorú pre nich s našimi kolegami zaistíme tak ďaleko od našej Európy, že im ani nenapadne, že si ani nespomenú, že existoval tento kontinent, kde boli nútení žiť inak, kde im boli upierané ich tradície*". Rómov by chcela Národní strana vysťahovať do Indie, pričom by za to mala byť táto krajina podporená štedrými finančnými darmi.

Predstavitelia Národní strany tvrdia, že cigáni nám nie sú rovní. „*Nie sú. Nemôžu byť. Neplnia si povinnosti, nemajú zľutovanie s našou spoločnosťou, kultúrou, majetkom. Majú iné pravidlá, iné hodnoty. (...) Preto nie je medzi nami znamienko rovnosti!*" Chcú, aby sme my – biele ovečky - mali vždy právo vykopnúť „*akúkoľvek čiernu ovcu, ktorá nerešpektuje hodnoty majority*". „*Nebojíme sa*," píšu v jednom zo svojich vyhlásení. „*Budeme stále a donekonečna opakovať naše vety o nerovnosti, nerovnakosti a o tom, že pre ďalšiu farbu nie je na našej vlajke miesto!*"

Akoby to nestačilo, Národní strana požaduje okamžité vystúpenie Českej republiky z Európskej únie a NATO, chce obnoviť trest smrti a vyzýva k prísnym postihom akejkoľvek podpory islamu. Nedávno na svojej stránke vyhlásila, že ak sa americkým prezidentom stane „poloafričan" Obama, tak z USA bude „*rasistický štát, utlačujúci bielu minoritu*".

S predstaviteľmi strany sme sa pokúšali skontaktovať a urobiť rozhovor. Akékoľvek odpovede na naše otázky však podmieňovali podrobným vysvetlením zamerania článku, chceli vedieť viac o jeho autorovi a požadovali charakteristiku nášho časopisu. Keď sme im odpovedali na všetky otázky, na naše ďalšie e-maily nereagovali.

Čelní predstavitelia vyhlasujú, že stranu nemožno zakázať ani rozpustiť. „*Nie sme neonacisti, nie sme extrémisti*," tvrdia. České zákony im dávajú veľkú slobodu. Zatiaľ čo občianske združenia môže zrušiť ministerstvo vnútra (ako to bolo napríklad v prípade Komunistického svazu mládeže), politickú stranu smie rozpustiť bezpodmienečne len Najvyšší správny súd, keď to navrhne vláda. Navyše, vo volebnom roku vylučuje české právo rušenie strán. Akýmkoľvek pokusom o zákaz sa teda národniari smejú a odkazujú, že raz to budú práve oni, „*kto bude zakazovať extrémistickú politiku*".

Hoci má strana zatiaľ malé preferencie, politológovia varujú, že ak sa krajine prestane hospodársky dariť, nenávisť voči menšinám porastie, a z toho môže profitovať práve Národní strana. Podobné príbehy poznáme z histórie – podobne ako plány konečného riešenia...

pracovníci vládnych organizácií bojujúcich proti rasizmu, prívrženci hnutia PUNK, väčšinou ľudia bielej pleti. Previnili sa názorovou odlišnosťou.

Komplikovanejší sú však ľavicovo orientovaní extrémisti. Mohli by sme ich rozdeliť do štyroch skupín: anarchisti, antiglobalisti, prívrženci hnutia PUNK a antifašisti (ANTIFA, AFA). Prívrženci tohto krídla často nie sú vnímaní ako hrozba spoločnosti. V médiách sa hovorí o téme ľavicového extrémizmu podstatne menej. Demonštrácie anarchistov či antiglobalistov však nebývajú vždy pokojným prezentovaním názorov. Najväčšie a azda aj najničivejšie aktivity sprevádzajú summity NATO, stretnutia predstaviteľov globalizácie alebo svetových mocností. I pri nich dochádza k porušovaniu zákonov, k výtržníctvu, k veľkým škodám na majetku. Paradoxom preto ostáva, že ľavicoví extrémisti sú spoločnosťou tolerovaní podstatne viac ako pravicoví. Ľavicovou, avšak na Slovensku nie príliš rozšírenou skupinou sú aj radikálni ekológovia.

Zvláštnou skupinou sú „fanúšikovia" športových klubov, známi ako „hooligans". Ich agresívne aktivity sa nesú pod vlajkou športového klubu, avšak samotné povzbudzovanie je len nevýrazným spestrením takýchto skupín. V poslednom období sme sa mohli presvedčiť, že takíto „fanúšikovia" sú schopní vyvolať konflikt na medzinárodnej úrovni.

Žiaľ, najaktuálnejšou formou extrémizmu v našej krajine je v súčasnosti nacionálny extrémizmus zo strany slovenských a maďarských politických strán či národnostných hnutí. Na Slovensku je to vládna Slovenská národná strana a radikálnejšia, v súčasnosti zrušená, Slovenská pospolitosť. Maďarsko je v otázke extrémnej formy patriotizmu, ak sa to ešte dá patriotizmom nazvať, podstatne benevolentnejšie. Maďarské gardy a stúpenci hnutia Jobbik pokojne

Názor psychológa

Ľudia vyhľadávajú extrémistické skupiny preto, lebo ich niečím oslovia. Myslím, že je to kombinácia viacerých faktorov. Ponúkajú jednoduchý, i keď radikálny názor na istú problematiku, nikdy žiadne „môže to byť aj inak". Len jasný, jednoduchý, vyhradený názor.
Pre množstvo ľudí je to mimoriadne, práve takáto situácia je tým „orechovým". Nedokážu sa uspokojiť so zložitosťou nášho sveta, dokonca ich niekedy táto zložitosť metie a znepokojuje. Pohľad na svet sa tak značne v takýchto skupinách zjednodušuje. Veľakrát je extrémizmus cestou, ktorá výrazne napomáha pri pocite frustrácie.
Extrémistické skupiny, či už pravicové alebo ľavicové, oslovujú väčšinou mladých ľudí. V dnešnej dobe rozpadajúcich sa rodín a anonymných sídlisk je veľmi dôležité niekam patriť. Takéto skupiny majú jasnú štruktúru, silnú skupinovú kohéziu, majú jasnú štruktúru moci a ponúkajú možnosť niekoho nasledovať. Žiaľ, extrémizmus priťahuje aj ľudí, ktorí majú často sklon k agresivite. Je veľmi príjemné byť zjednotení v boji proti niečomu. Mnohokrát je dôležitejšie „proti niečomu" ako „za niečo". Napríklad Slovenská národná strana má pomerne jednoduchý program, avšak dominantný je boj proti Maďarom.
Tieto skupiny sa tvoria nezávisle na politickom či ideovom pozadí. Ako som spomínal, sú rôzne orientované - ľavica, pravica, národovci, katolíci, moslimovia. Nájdeme ich všade a skoro všetky majú podobnú štruktúru a spájajú ich rovnaké znaky: veľmi silná vnútorná kohézia skupiny, mocenská autoritatívna štruktúra, žiadna demokracia, silný vodca atď. História nás naučila, že za priaznivých okolností sa extrémizmus môže rozšíriť na celú populáciu.

Z

Mgr. Juraj Holdoš, PhD.
odborný asistent na Katedre psychológie, FF KU Ružomberok

Extrémistické skupiny ponúkajú jednoduchý, i keď radikálny názor na istú problematiku, nikdy žiadne „môže to byť aj inak". Len jasný, jednoduchý, vyhradený názor.

blokujú hraničné prechody, pália zástavy pred slovenským veľvyslanectvom pred očami polície a verejnosti. Nie je podstatné o ktorú stranu dunajskej barikády ide, podstatné je, že sa obe nacionalistické skupiny stretávajú s podporou a sympatiami spoločnosti. Ako príklad si zoberme vyjadrenia Jána Slotu, ktoré sa jednoducho dajú pomýliť s „krčmovými rečami". U ľudí sú však mimoriadne populárne. Sú nebezpečnejšie slová alebo skutky?

Ak chceme rúcať mýty, poďme na ďalší. Extrémisti rozhodne nie sú prvoplánovými amatérmi. Každá väčšia aktivita je pripravovaná a organizovaná. V tomto neexistuje rozdiel medzi pravicou alebo ľavicou. Obe strany sa vyznajú v právnych predpisoch, vedia, kam až môžu zájsť ich činy, čo si môžu na danej verejnej akcii dovoliť. Zakladajú sa jednotky, bunky, ich činnosť sa starostlivo monitoruje v rámci akejsi jednoty. Vietor do plachiet im dáva nenávisť, náš strach či nečinnosť kompetentných orgánov. Dokážu sa výborne organizovať, manipulácia a zastrašovanie je ich najsilnejšou zbraňou.

Domnievať sa, že extrémizmus vymizne na základe tých najdokonalejších opatrení je veľkou, dokonca nebezpečnou chybou. I keby by boli naplnené tie najradikálnejšie ciele akejkoľvek extrémistickej spoločnosti, našli by sa ďalšie a ďalšie odlišnosti. Spoločnosť je tak postavená pred veľkú dilemu, z ktorej môže vzniknúť nebezpečný precedens. Spočíva podstata tolerantnej spoločnosti aj v tolerovaní extrémizmu?

Z

Postkomunistická benevolentnosť

Text: Michal Hricko

Paradoxom extrémizmu na Slovensku, ale aj v iných postkomunistických krajinách, je benevolentnosť voči ľavicovému extrémizmu. Pokiaľ fašizmus a jeho filozofia symbolizuje pravicu, ľavici dominuje komunizmus. Dôrazne odmietame akékoľvek prejavy fašizmu, propagácia nacistických symbolov sa trestá väzením, mediálne je„prepieraná". Na druhej strane však berieme kosák a kladivo na červených tričkách ako nevinnú recesiu či vhodný módny doplnok.
Môžeme sa len domnievať, či ide o neznalosť ľudí, alebo o nezáujem spoločnosti. Možno sa radi vyhovárame na desaťročia strávené v komunistickej ideológii. Po skončení druhej svetovej vojny sa pristupovalo k radikálnemu očisťovaniu spoločnosti od akýchkoľvek pozostatkov fašizmu. Ničili sa symboly, zatvárali sa ľudia a vyhadzovali funkcionári. Po novembri 89 sme ostali akosi priveľmi tolerantní. Chceli sme ukázať krásne gestá, prejaviť ľudskosť. Alebo siahali chápadlá komunizmu natoľko hlboko do našich radov, že sme sa báli začať akúkoľvek očistu? Možno by nakoniec v skúške prepadli aj samotní kontrolóri.
V júni tohto roka urobila Litva rázny krok. Zakázala akékoľvek prejavy a symboly komunizmu. Postavila tak mimo zákona vylepovanie plagátov s podobizňami sovietskych vodcov, sovietsku vlajku či dokonca hymnu.
Dokážeme sa aj my vyrovnať so svojou minulosťou, alebo sa budeme naďalej hrať na tých dobrých a zlých? Vyvolal by pobúrenie freewebový server gestapo.cz? A čo kgb.cz? Pretože taký v Čechách existoval a hostoval zdarma stovky stránok. Alebo si skúsme predstaviť tričká s nápisom „Gestapo ťa stále sleduje". Čo myslíte, predávali by sa rovnako ako tie s obdobným sovietskym motívom?

Z

Doktorandi a doprava

TEXT: Marek Hasák

Pred pár dňami som dostal e-mail od môjho spolužiaka, doktoranda Petra Kravčáka s prosbou, či by som mu nepomohol pri písaní rubriky "doktorandské okienko". S Petrom sme dobrí priatelia a keďže názov filmu "Musíme si pomáhať" pre mňa nie je len názov filmu, píšem doktorandské okienko.

Rozsah bol určený na cca 3000 znakov. V prvom kroku som musel vymyslieť tému, o čom budem písať, pretože tá nebola zadaná. Vraj mám písať o čomkoľvek – o živote. A tak tému vymýšľam doteraz. Dalo by sa písať o všeličom. Stačí, keď sa otvoria noviny, zapne televízny prijímač alebo otvorí internetová stránka a rôzne témy na človeka priam vypadnú. Ak však k tomu priradíme moje ďalšie kritérium – napísať niečo, čo by iných nejakým spôsobom posunulo dopredu (alebo aby sa čitateľ zastavil a zamyslel), už možno rozumiete, prečo je výber témy taký náročný.

Rád by som napísal niečo zo života. Život je dostatočne pestrofarebný na písanie a na rozpravu o ňom. A tak - bojím sa, ako sa bude na Slovensku cestovať v najbližších rokoch. Cez víkend som bol u rodičov v Trenčíne. Cesta z jednej strany mesta na druhú bola pre mňa naozaj zážitkom. Idúc „na dvojke“ v kolóne áut a beznádejne hľadajúc voľné miesto na parkovisku ma opäť priviedlo k myšlienkam, aké preplnené sa stávajú cesty na Slovensku. Nemusíme sa pri tom zameriavať len na Trenčín, ktorého kolabujúca dopravná situácia je možno mnohým známa (alebo o nej aspoň počuli). Ak niekto z času na čas cestuje po slovenských diaľniciach, isto si všimol, že počty áut sa zvýšili aj tu. A čo viac, zdá sa mi, že pomalší – pravý pruh je už pre rýchlosť 130 km/h (maximálna povolená na slovenských diaľniciach). V ľavom pruhu sa už jazdí podľa výšky príjmu – kto si môže koľko pokút dovoliť. Ak si niekto myslel, že z Bratislavy do Košíc budeme o niekoľko rokov cestovať za štyri až päť hodín, asi to tak nebude. Už teraz sú na mnohých miestach na slovenských diaľniciach úseky s obmedzeniami, ktoré po niekoľkoročnom používaní vyžadujú nevyhnutnú údržbu. Pri spomínanom stúpajúcom počte automobilov budú o pár rokov obmedzenia spôsobené robotníkmi, ktorí budú k dvom jazdným pruhom priliepať ďalšie, aby bolo kadiaľ jazdiť, keďže kapacita diaľnice už nebude postačovať. Nuž, niektorých odvetví na Slovensku sa asi ekonomická kríza nedotkne. Cestári budú mať stále čo robiť. Pravdepodobne kompetentní nesprávne odhadli stúpajúce počty automobilov na našich cestách alebo sme si len zvykli na istý štandard alebo... automobilky na Slovensku (a vo svete samozrejme tiež) produkujú nadmerné počty áut (kým výrobcom u nás neskončia daňové prázdniny :-)) Ktovie?

Tak som si dovolil podeliť sa so svojim postrehom, s tým, čo ma na živote nejako zaujalo. Bohužiaľ, situácia, ktorú som opísal, nie je len v krajskom meste alebo na slovenských diaľniciach. Už rok bývam na jednom z pokojných ružomberských sídlisk a v posledných dvoch – troch mesiacoch nemám pred panelákom na parkovisku kde parkovať.

Psychologické okienko

TEXT: Juraj Holdoš

Mám prehnané ambície. Môj otec mi vždy vravel, že keď nie som najlepší, nie som nič. A tak sa toho držím aj na VŠ. Snažím sa mať najlepšie výsledky. Poslednou dobou si však začínam uvedomovať, že pritom veľmi využívam ľudí. Všetko len beriem, ale nevraciam nič. Neviem, ako mám s tým bojovať.

JOZEF (23)

Ambície sú vo väčšine prípadov zdravé a prospešné. Motivujú nás k aktivite, ťahajú nás vpred. Ako ste však napísali, považujete svoje ambície za prehnané. Zaujímalo by ma, ako ste k tomu záveru prišli. Ak to vo vnútri cítite, že to preháňate, je na čase niečo robiť. Ak však vás o tom presviedča iba okolie a vy to vôbec tak nevnímate, nedajte sa druhými zmiasť. Človek je zodpovedný iba sám za seba, zodpovednosť za druhých prijíma vždy dobrovoľne a v obmedzenej miere. Bohužiaľ, niektorí ľudia tak s druhými manipulujú. Vyvolávajú u svojich „obetí“ predstavu, že sú prehnane ambiciózni a tým si riešia vlastné komplexy menejcennosti. Ale poďme k vašej situácii. Mali by ste si odpovedať, prečo sa snažíte dosahovať najlepšie práce a výsledky. Ak vám to prináša hlboký pocit uspokojenia a vyvoláva spokojnosť s vlastným životom, je to paráda, gratulujem. Iné by to bolo, ak sa snažíte byť dokonalý preto, že nechcete sklamať vlastného otca. Rodičia žiaľbohu často zvalia na deti svoje nenaplnené túžby či dokonca zranenia. Väčšinou sa však nepýtajú, či deti o to vôbec stoja, či nechcú ísť vlastnou cestou. Deti sa s tým často trápia dlhé roky, aj v dospelosti. Musím oponovať voči tomu, čo vravel váš otec, že ak nie ste najlepší, nie ste ničím. V prvom rade – hodnota človeka sa neurčuje jeho výkonnosťou alebo dokonalosťou, ľudská hodnota tkvie v niečom úplne inom. A po druhé, ak by ste sa podľa toho dôsledne riadili, skôr či neskôr vás to úplne zničí, vždy sa totiž nájde niekto alebo niečo, s kým alebo čím treba súťažiť a dokazovať svoju prevahu. No a teraz možnosti riešenia? Napadli mi viaceré alternatívy: Zneužívanie ľudí: ak ste si to všimli, už je to krok dobrým smerom. Len sa snažte byť na to citlivý a všímajte si svoje správanie, určite sa časom dostaví zmena. A čo tak skautské heslo: „jeden dobrý skutok denne“, skúste, za pokus nič nedáte a už nebudete iba brať. Možno sa to stane dobrým zvykom. S vplyvom rodičov sa hýbe ťažko, lebo ten je zakorenený poriadne hlboko, len si opakujte asertívne pravidlo „Mám právo robiť chyby“. To by ste mohli podporiť aj tým, že si vyberiete oblasť, ktorá pre vás nie je príliš dôležitá a zámerne ju odfláknete. Vyskúšate si, aký je to pocit, možno zistíte, že to nie je až také nepríjemné, alebo to aspoň pretrpíte. Ak by som vám mohol poradiť, skúste sa tiež zamerať na oblasti, v ktorých nejde ani tak o výsledok ako o proces. Napr. umenie, relaxácia, nesúťažný šport, turistika, dobrovoľníctvo. Vyberte si to, čo vám vyhovuje a tomu venujte svoj voľný čas. Práve tvorivá, relaxačná činnosť či práca pre druhých vás môže oslobodzovať. A na záver posledná rada: neberte sa až tak vážne, humor, aj na vlastný účet vám určite neuškodí.

Mám 20 rokov a žiadne sebavedomie, vôbec si neverím, je to však až od istého času, odkedy ma v zmýšľaní, tvorení, vo všetkom predbehla žena, nemôžem si pomôcť, ale neviem ju akceptovať ako autoritu, ktorá je nado mnou, čo mi poradíte?

FILIP (20)

Zmieriť sa s tým, čím skôr tým lepšie, niektoré ženy sú pekelne šikovné a k tomu úplne neodolateľné...

Dvanásť

Kino premiéra: 27.11.2008
Krajina: Rusko, 2007
Minutáž: 153 min
Žáner: Krimi/Dráma/Thriller
Réžia: Nikita Michalkov

TEXT: Ivana Fedorková FOTO: ceskenoviny.cz

Súd. Čečenský tínedžer podozrivý z vraždy ruského otčima. Dvanásť porotcov sa odoberá rozhodnúť o osude chlapca. Verdikt je jasný. Doživotie. Stačí dvanásť zdvihnutých rúk za „vinný" a je rozhodnuté. Karta sa však otáča. Jedna ruka mení všetky predpoklady. Ruka za „nevinný". Prečo? Lebo ide o život a ten si zaslúži viac ako päť minút...

Ruských Dvanásť je remakom americkej drámy, ktorej otcom je Sidney Lumet. Dej pôvodného filmu sa odohráva v malej miestnosti. Vyvoláva pocit skľúčenosti a stiesnenosti. Na rozdiel od neho Michalkov siaha po väčšom priestranstve. Porotcov zamyká do telocvične. Týmto ťahom prichádza o pár psychologických faktorov, rozohral však dobrú partičku. Ponúka nielen viac miesta, ale aj prostriedkov na realizáciu deja a názorné rozširovanie dejových línií.

Od svojej prvotiny sa Dvanásť líši aj psychológiou postáv. Minutáž dáva veľký priestor na prepracovanie charakterov. Každý porotca je silnou osobnosťou so značne odlišnou povahou. Spoznáme príbeh riaditeľa pohrebného ústavu, chirurga, stavebného inžiniera či muža, ktorý prežil holokaust. Všetky svedectvá Michalkov ukladá na kopu, až kým jeho balíček kariet nie je kompletný. Výborné herecké obsadenie bude diváka presviedčať až do úplného konca, pričom sa bude štylizovať do role trinásteho rozhnevaného porotcu.

Snímka sa pýši aj výborným strihom. Prostredníctvom nej sa strieda minulosť (obsahuje aj brutálnejšie zábery) s prítomnosťou (miestnosť telocvične a väzenia). Film zároveň poskytuje množstvo symbolov. Pocity dotvára hudba, ktorá diváka udržuje v stupňujúcom napätí.

Nikita Michalkov si vybral neľahkú cestu. Podujal sa natočiť remake veľmi úspešného filmu Dvanásť rozhnevaných mužov z roku 1957. Podarilo sa mu to. Vznikol kvalitný filmový kúsok. Michalkov neostal iba pri kopírovaní, ale posúva sa ďalej. Dopĺňa pôvodnú snímku o nové a zaujímavo rozvinuté myšlienky.

TEXT: Lorant Paugsch, Juraj Pohlod, ZDROJ: www.csfd.cz, www.imdb.com, FOTO: i286.photobucket.com

Dvojhlavý režisér

Bratia Joel a Ethan Coenovci sú hollywoodskym unikátom. Stali sa ikonami nezávislého filmu a dnes stoja na piedestáli. Aj keď si vyslúžili prezývku "dvojhlavý režisér", majú zachovaný model: Joel ako režisér, Ethan producent. Nezmenene si ho zachovali od svojho debutu v roku 1984.

Už počas detstva začali spolu tvoriť „Super 8" filmy. Pred vysokou školou sa rozdelili, Joel išiel na New York University Film School, zatiaľ čo Ethan študoval filozofiu na Princeton University.
Po samostatnom Joelovom projekte v roku 1982 už bratia začali pracovať spoločne a vytvorili scenár k ich prvotine Zbytočná krutosť. O rok neskôr sa film dostal do zoznamu „top ten" v niekoľkých novinách, vyhral viacero ankiet a získal mnoho ocenení.
Ich debut presvedčil celý svet o tom, že na scénu prišli dvaja skvelí filmári. Nasledovali Zmätky v Arizone, či Millerova križovatka. Po úspešnom Barton Fink získali Coenovci viac pozornosti. Tú ale nedokázali pri komédii Záskok s Paulom Newmanom v hlavnej úlohe premeniť na úspech. Kritici síce opäť spievali oslavné ódy, no film sa stal prepadákom.
A tak, podľa starej pravdy, že po fiasku nastane opäť pekný deň pre filmára, nasledovalo nezabudnuteľné Fargo. S ním prišiel aj prvý Oscar za scenár. Kultový kúsok obsahuje všetky prvky pre dvojicu typické. Pár obyčajných ľudí spojí nešťastná náhoda, balík peňazí a násilie bez pátosu. Muži sú vždy zabití krvavo a explicitne. Coenovci sú však gentlemani – ženy umierajú mimo záberu kamier.
Tento model posunuli pri ďalšom kultovom filme, Big Lebowski, o flákačovi Dudeovi, ktorý sa omylom zapletie do fingovaného únosu. Dielo ťaží zo sympatického hlavného hrdinu a jeho nezabudnuteľných, neuverejniteľných hlášok.
Nasledovala séria kasovo uspokojivých filmov: Muž, ktorý nebol, Santa je úchyl, Braček, kde si? a Lupiči pani domácej. Komédie síce vydarené, ale od Coenovcov jednoducho všetci čakali viac. O tri roky, podľa predlohy Cormaca McCarthyho, natočili film Táto krajina nie je pre starých. Ten ovládol tohtoročné odovzdávanie Oscarov. Sošky za najlepší film, scenár a adaptovaný scenár, putovali Coenovcom.
Najnovšou snímkou z dielne "dvojhlavého režiséra" je komédia plná prechmatov a nedorozumení – Burn After Reading. So svojou špionážnou zápletkou a obsadením hviezd v podobe Brada Pitta či Johna Malkovicha, sa slovenskému divákovi predstaví čo nevidieť.

Japonská inotaj

Sám o sebe hovorí, že nemal v úmysle stať sa spisovateľom. Nevedel si predstaviť, že by sa mal vyrovnať svojim obľúbencom – Dostojevskému, Kafkovi či Balzacovi. S predstavou, že sa nemusí stať literárnym gigantom, debutoval ako tridsaťročný novelou Počúvaj spev vetra. Dnes je najobľúbenejším japonským autorom.

Haruki Murakami je milovníkom džezovej hudby. Sám hrá na klavír. Vlastnil džezový klub v Tokiu. *„Prakticky všetko, čo viem o písaní, som sa naučil vďaka hudbe. Môže to znieť paradoxne, ale keby som nebol taký posadnutý muzikou, asi by som sa nestal spisovateľom."* Aj jeho najpredávanejší titul je inšpirovaný hudbou. Pri tvorbe názvu Nórske drevo totiž vychádzal zo skladby od Beatles. Tóny, melódia a dynamika majú svoje miesto aj v Murakamiho druhom najznámejšom románe Hon na ovcu. Hlavný hrdina pracuje v reklamnej agentúre. Vydáva sa na ostrov Hokkaido splniť komplikovanú úlohu – nájsť ovcu s hviezdou na chrbte.

Nad knihou sa nesie oblak samoty, tajomna, fantázie a hudby. Sú v nej zaujímavé postavy, o ktorých si čitateľ môže myslieť, že ich pozná. Mal by však mať na pamäti, že to tak nemusí byť. Hrdina je smutný, tajomný, ironický, opustený... Ak by ste mali obavu, že sa mu čítaním začnete podobať, bojíte sa neoprávnene. Pokiaľ nie ste paranoik.

Murakami dávkuje japonské čaro a inotaj pomaly, ale s úžasným výsledným efektom. Ani na poslednej strane knihy sa nedozvieme mená postáv. Svojimi nápadmi a postrehmi vie čitateľa očariť. Zintenzívňuje vnímanie dažďa či pocity radosti. Venuje sa detailom, ktoré ostatní obchádzajú. Riešením mnohých situácii nie je človek, ale priateľkine uši. Čašník zrazu nevie naliať víno, magnetofónová páska stále hrá a pozornosť hostí sa jednoducho sústredí na uši. Pozoruhodné.

Autor však nekončí. Náhodné objavenie pomocníka, náhle priateľkino zmiznutie, nečakaný príchod neznámeho muža dáva knihe detektívny nádych. Dialógy majú zase filozofickú príchuť. V prípade, že stále nebudete mať dosť, neváhajte siahnuť po voľnom pokračovaní s názvom Tancuj, tancuj, tancuj.

TEXT: Miroslava Petáková
FOTO: yodawork.com

Nemecká armáda ho vyznamenala železným krížom prvej triedy. Dvakrát bol nominovaný na Nobelovu cenu. Od mesta Osnabrück, v ktorom sa narodil, získal Möserovu medailu. Nemecká spolková republika mu udelila najvyššie možné ocenenie za zásluhy „Grosses Verdienstkreuz". Nemeckí nacisti ho však donútili odísť z krajiny. Pálili jeho knihy. Zbavili ho občianstva. Zabili jeho sestru. ERICH MARIA REMARQUE.

Vyznamenaný neobčan

TEXT: Veronika Folentová, FOTO: www.elegenda.sk

Matkin sen

Anna Maria Remarque chcela mať zo svojho mladšieho syna Ericha učiteľa. Presvedčila ho, aby po povinnej školskej dochádzke nastúpil na učiteľský seminár. On však k vyučovaniu nikdy nemal vzťah. V osemnástich sa Erich zmenil. Prestal plniť matkine želanie a narukoval do prvej svetovej vojny. Po ôsmich mesiacoch ho zranili črepiny z granátu.

Nič ho však neodradilo a po liečbe sa opäť vrátil na front. Po kapitulácii sa vrátil domov, aby naďalej mohol plniť želanie matky.

Pocity svojich postáv

Remarque sa po kapitulácii vracia domov. Zažíva pocity, ktoré neskôr zosobní vo svojich postavách. Cíti sa nesvoj. Doma je iný svet. Jeho psychický stav zhoršuje stav matky, ktorá umiera na rakovinu. Zomiera aj jeho priateľ Fritz Hörstemeier, ktorý ho podporoval v literárnej činnosti. Remarque už nemá dôvod plniť matkin sen. Opúšťa učiteľské zamestnanie a hľadá si prácu, ktorá by ho napĺňala. Často mení zamestnania. Pracuje ako predavač náhrobných kameňov, účtovník, organista, obchodný cestujúci alebo učiteľ klavíra. Až keď má 24 rokov začína pracovať v magazíne Echo Continental v Hannoveri.

Ako ryba vo vode

Prvým jeho veľkým a kvalitným dielom bolo Na západe nič nové. Po ňom nasledovali knihy, ktoré z neho spravili veľmi bohatého muža. Vtedy už pociťoval strach, že bude musieť kvôli vzrastajúcemu nacizmu ujsť. Prezieravo si kúpil vilu vo Švajčiarsku.

Nacisti

Remarque sa vďaka svojej humanistickej tvorbe a pacifistickým názorom nevyhol útokom nacistickej propagandy. Pálili jeho knihy Na západe nič nové a Cesta späť. Zašli až tak ďaleko, že si vymysleli fámu o Židovi Kramerovi, ktorý nikdy nebol vo vojne. Podľa historky, ktorou chceli Nemcov presvedčiť o nepravdivosti Remarquových diel, je Remarque týmto židom a pseudonym si vytvoril prehodením písmen v mene. Toto klamstvo malo taký silný účinok, že ešte aj v edičnej poznámke ku knihe Na západe nič nové z roku 2002, vydanej vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ sa uvádza ako pravé Remarqueovo meno Kramer.

Aj napriek ponižovaniu a šíreniu klamstiev si chceli nacisti Remarquea získať. Jeho meno by im pomohlo v propagande a šírení ich zverských posolstiev. Erichovi ponúkol návrat do ríše kancelár Göring. Odmietol. Odišiel do Ameriky. Nemci sa mu odvďačili zbavením občianstva.

Iný život

V USA žil Remarque spokojným životom. Spoznal mnohé celebrity, s niektorými mal aj ľúbostný vzťah. Medzi jeho známe milenky patrili Marlen Dietrich alebo Greta Garbo.

Jeho sestra Elfrieda toľko šťastia nemala. Sťali ju v Berlíne. Jej brat sa o tom dozvedel až po druhej svetovej vojne.

V Nemecku odvtedy už nikdy nežil. S pribúdajúcim vekom mal v chorobopise stále viac diagnóz. K cukrovke a Ménierovmu syndrómu sa pripojili aj infarkty. Zomrel v 72 rokoch na zlyhanie srdca.

QUEEN
+ PAUL RODGERS
the cosmos rocks

Queen – Cosmos Rocks

TEXT: Filip Struhárik
FOTO: thehellsong.com

Od smrti *Freddieho* Mercuryho, jedného z najvýraznejších spevákov všetkých čias, práve uplynulo sedemnásť rokov. Za ten čas sa zmenilo veľa. AIDS, ktorý predčasne ukončil Freddieho život, sa stal svetovým postrachom. *Brian May*, gitarista skupiny Queen, sa vrátil k štúdiu medziplanetárneho prachu a získal titul Philosophiae Doctor. Spolu s bubeníkom *Rogerom Taylorom* stoja na prahu šesťdesiatky, no napriek tomu neopúšťajú hudobný svet.

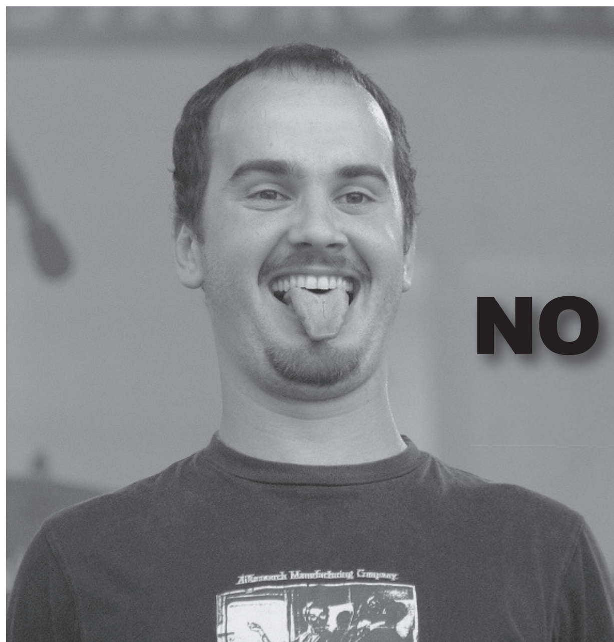
Dvaja členovia, pôvodne štvorčlennej skupiny Queen, sa spojili s talentovaným spevákom *Paulom Rodgersom*, ktorý v 70. rokoch pôsobil v skupinách *Bad Company*, *The Firm* a *Free* (známy hit *All Right Now*) a už v roku 2005 vyrazili na celosvetové turné. Jeden z koncertov odohrali aj v Prahe, kde sa 31. októbra 2008 vrátili. Teraz už však propagovať svoje nové CD. Po trinástich rokoch totiž vydali nový štúdiový album *Cosmos Rocks.*

Návrat hudobnej legendy nezostal bez povšimnutia. Koncerty sú vypredané, album sa v priebehu troch týždňov dostal do prvej pätky britského rebríčka. Štrnásť nových skladieb vie rozhodne zaujať. Nie, už nemožno hovoriť o revolúcii ako pred tridsiatimi rokmi, ale originalita a rôznorodosť Queenu zostávajú. Aj napriek jednoduchším textom. Vyvažuje ich totiž nesmierna energia - akoby si starnúce hviezdy povedali: *„Show must go on!“*

Je pravda, že Queen bez Freddieho nemá takú šťavu. Výbušná *Surf's Up... School's Out!* nepohltí ako staručký *Hammer to Fall*. Balada *Say It's Not True* nechytí za srdce tak ako *No-one but you*, ktorú *Brian May* zložil v predvečer Freddieho smrti. Dokonca je ťažko porovnávať nový album s emóciami nabitým *Made In Haeven* z roku 1995. Do neho totiž Freddie nahrával vokály len pár týždňov pred smrťou a komponoval ho ako veľkolepú rozlúčku s fanúšikmi, priateľmi, životom...

Cosmos Rocks nie je prelomový. Nefascinuje, no aj tak prináša hudbu vysokého štandardu, ktorú sa oplatí vypočuť. No najmä - núti nás spomenúť si na všetko, čo Queen svetu dal...

Z

NO NAME

TEXT: Simona Mišunová
FOTO: autorka, www.hamros.sk

Keď sa v hitparádach objavila prerobená verzia známeho hitu Kristínka iba spí, mladú košickú kapelu takmer nik nepoznal. Dnes má veľký fanklub na Slovensku aj v Čechách. Z neznámej súrodeneckej kapely sa stal malý fenomén, ktorý za desať rokov svojej existencie dokázal ohúriť viaceré vekové kategórie. V kapele, ktorá „nemá meno“ hrajú okrem Igora, Romana, Ivana a Dušana Timkovcov aj klávesák Zoltán Sallai a basgitarista Viliam Gutray.

Potom, čo vyhrali súťaž Košický zlatý poklad, sa dostali na Bratislavskú zlatú lýru. Nakoľko zaujali, Slovenský rozhlas im dal možnosť nahrať ďalšie skladby. Tu sa dostáva do povedomia pieseň „Sa“. Prvý album s totožným názvom, aký nesie kapela, ovplyvnil ich smerovanie. Zamerali sa na rock-popový štýl.
Výraznejšie sa chlapci z Košíc presadili remakom pesničky „Kristínka iba spí“ od Petra Nagya.
Po odmlke vydali druhý album - „Počkám si na zázrak“. Tu sa objavili trháky ako „Ty a tvoja sestra“ a „Žily“. Tento album bol v konečnom dôsledku veľmi vydarený, stal sa najviac oceňovaním na výročných cenách Grammy.
Po tomto úspechu sa kapela rozhodla dobiť Česko. Podarilo sa. Nasadili singel „Žily“ a následný úspech mala aj pieseň „Ďakujem, že si“. Ako lavína sa rútili „Nonameáci“ za úspechom. „Nie, alebo áno“ bol prvý nasadený singel z albumu „Oslávme si život“, ktorý uzrel svetlo sveta v poradí ako tretí. Nasledovalo turné. Koncertná šnúra sa ťahala celým Slovenskom až za hranice. Fanúšikovia si pýtali viac od svojich obľúbencov a tak prišla platňa „Slová do tmy“. Z nej predstavili pesničky „Prvá“ a „Lekná“. Triumf kapely pokračoval a tak sa po dvoch rokoch vydali na ďalšie turné, z ktorého vydali dvojalbum 2CD Live in Prague. Vydali aj prvé DVD s totožným názvom.
Show, ktorú pripravili zaujala natoľko, že sa rozhodli ponúknuť svojim prívržencom ďalší kúsok. Jedenásť skladieb na titule „Čím to je“. Fanúšikom sa to stále málilo a tak, ako zatiaľ posledný, vychádza album „V rovnováhe“.
Posledný veľký projekt kapely je koncertné turné „No Name Tour 2008“. Slovensko – česká „štreka“ aj teraz zaznamenáva pozitívne ohlasy. Skupina No Name si vytvorila stálu a silnú základňu svojich poslucháčov. Športové haly sú preto vypredané, nech prídu chalani kamkoľvek.

Z

DISKOGRAFIA

1998 – No Name
2000 – Počkám si na zázrak
2001 – Oslávme si život
2003 – Slová do tmy
2005 – Čím to je
2008 – V rovnováhe

Zostrelenie amerického sna

TEXT: Nina Klusová ZDROJ: johnfkennedy.ic.cz
FOTO: www.poster.net, teachpol.tcnj.edu

Počas volebnej kampane 22. novembra 1963 v Dallase zaznelo niekoľko výstrelov. V kolóne áut prechádzajúcich centrom mesta sedel prezident Spojených štátov JOHN FITZGERALD KENNEDY. Na niekoľko sekúnd zavládol chaos. Okolostojaci len pomaly začali chápať, čo sa stalo – umieral im prezident. Život obľúbeného Kennedyho dramaticky ukončil atentát. Konšpiračné teórie o možnom vrahovi sa podstatne líšili. Svojou nekompromisnou politikou voči mafii, Kube a aj ZSSR si vyrobil veľa nepriateľov a teda aj dostatok potenciálnych vrahov. Návšteva texaského Dallasu bola Kennedymu osudná a dodnes sa udalosť nepovažuje za náhodný čin jediného kriminálnika.

Vítanie v Dallase prerušila streľba

Bolo pravé poludnie, keď prezident Spojených štátov prechádzal cestou na letisko smerom cez Dealey Plaza. Zaznelo niekoľko výstrelov, Kennedyho zasiahli dve guľky do krku a hlavy. O pol hodiny neskôr pri prevoze do nemocnice zomiera. Polícia takmer okamžite nachádza vinníka, ktorým mal byť zamestnanec skladu učebníc Lee Harvey Oswald. Vyhlásil, že je nevinný, ale na mieste činu objavili vražednú zbraň. Údajný vrah nezostal dlho nažive, na druhý deň po atentáte ho tesne pred prevozom do väznice zabil istý Jack Ruby.

Vyšetrovatelia sa zaoberali len dôkazmi, ktoré im dodala tajná služba, nepohodlným svedkom bránili vypovedať alebo ich zastrašovali.

Útok šialenca či politické spiknutie?

V procese atentátu bolo niekoľko sporných bodov a dodnes visia nad príbehom mnohé otázniky. Podozrivé je najmä to, že na poslednú chvíľu bola zmenená trasa prezidentovej cesty, kde bol Kennedy mimo dosahu ochrany tajných služieb. Novinári mali najvzdialenejšie miesta, aby sa im nič nepodarilo odfotiť. Spočiatku sa hovorilo, že strelec bol iba jeden, neskôr sa potvrdzuje, že aktérov muselo byť viac. Smrteľné výstrely do krku a hlavy prezidenta smerovali spredu, zákony fyziky preto vyvracajú hypotézu, že sa strieľalo z knižnice, kde mal byť v tom čase Oswald. Pol hodinu po atentáte FBI poznala vinníka, hoci sa vyšetrovanie len začínalo. Dallaskej polícii nariadili zastaviť pátranie.

Náhody sa začínajú prepletať

Majiteľ nočného klubu Jack Ruby svoj čin odôvodnil tým, že chcel pomstiť prezidentovu smrť a zabrániť tomu, aby sa Kennedyho žena nemusela pozerať počas súdu na vraha svojho muža. Ruby bol pozorne kontrolovaný, nesmel poskytovať rozhovory či informácie súvisiace s vraždou. Do väzenia sa k nemu dostala len jediná novinárka Dorothy Kilgallen, ktorá po piatich minútach rozhovoru s Rubym vyhlásila, že išlo o sprisahanie. Článok nikdy nevyšiel, pretože reportérka za záhadných okolností náhle zomrela. Z väzenia Ruby prepašoval dva listy, v ktorých tvrdil, že mu do tela pichli rakovinotvorné látky, aby ho umlčali. Ešte pred uzavretím prípadu na rakovinu naozaj zomrel.

Zmanipulovaný proces Warrenovej komisie

Do incidentu boli zapletení ľudia, ktorí aktívne vystupovali proti Kennedyho politike. Medzi nimi napríklad šéf FBI Edgar Hoover a viceprezident Lyndon B. Johnson. Jedného zo zadržaných podozrivých bezdomovcov, ktorých krátko po útoku prepustili, neskôr identifikovali ako hlavnú spojku so CIA a mafiou. Atentát vyšetrovala Warrenova komisia napojená na FBI. Zaoberali sa len dôkazmi, ktoré im dodala tajná služba, nepohodlným svedkom bránili vypovedať alebo ich zastrašovali. Iba jediný člen komisie Hale Boggs označil proces za zmanipulovaný. Svoje vyhlásenie nestihol objasniť, pretože lietadlo v ktorom letel, sa navždy stratilo nad Aljaškou.

Spleť konšpiračných teórií

Vytváral sa čoraz zamotanejší kruh konšpiračných téz, neobjasnených vrážd a náhlych úmrtí kľúčových svedkov. Vznikali rôzne názory na Kennedyho smrť. Jedni hovorili o tom, že si atentát objednala Kuba alebo Moskva, pretože Kennedy povolil pokus o inváziu na kubánske pobrežie a schválil niekoľko pokusov na odstránenie Fidela Castra. Alebo to bola satisfakcia južanských rasistov za to, že Kennedy zrovnoprávnil postavenie černochov v Amerike. Mohol sa tiež stať obeťou Pentagonu, CIA a anticastrovcov, ktorí boli proti uvoľňovaniu vzťahov medzi USA a ZSSR.

Milenka postavila hypotézy naruby

V roku 1991 bývalá Kennedyho milenka Judith Campbelová už dosť komplikovaný príbeh ešte viac zahmlila. Výpoveď postavila na opačnom tvrdení. Vyhlásila, že prezident bol podporovaný počas volebnej kampane mafiou. Chytil sa do pasce svojho nečestného konania, keď využíval finančnú podporu organizácie a hneď po zvolení sa od nej odvrátil. Po nástupe do funkcie začal nekompromisne bojovať proti korupcii a zločineckým skupinám. Smrť mohla byť odplatou za to, že sa jeho zásluhou dostávalo pred súd čoraz viac ľudí z podsvetia.

Len tisíc dní v Bielom dome

Strata mladého prezidenta otriasla Amerikou a dodnes je diskutabilnou kauzou s množstvom protichodných tvrdení a faktov. Práve s nástupom Kennedyho do funkcie prezidenta odštartovala americká suverenita a budovanie svetovej superveľmoci. Osud najmladšiemu prezidentovi USA nedoprial dlhé pôsobenie vo funkcii. V Bielom dom bol len tisíc dní. Verejnosť nikdy neprijala výsledky vyšetrovania a všeobecné vyhlásenia kompetentných. Potupná vražda sa vryla do pamäti Američanov, ktorí sa dodnes neprestali pýtať, kto mal záujem prezidenta odstrániť a ako sa to všetko v skutočnosti udialo.

Z

Ponorková flotila Andreja Hlinku

TEXT: Michal Badín, Martin Kolejták
FOTO: autori, Kamnapivo.sk

Vážená posádka, Kolotoč recenzií ružomberských pohostinstiev osciluje ďalej. Vždy je totiž z čoho vyberať. Človek, ktorý nepozná svoju históriu, je nútený opakovať ju. Podobne je to aj s krčmami. Espresso Polík v sebe skrýva hlboký dejinný odkaz. Počiatky slovenskej štátnosti, lodníctva a možno ešte i čosi viac. Dvojica námorníckych vlkov to vypátrala za vás.

„...To už musí byť fakt zúfalec ako môj bratranec, keď dokáže chodiť so Silviou (...) Ja mám doma dieťa a nemôžem sa tu zabávať (...) Nemci bojovali proti Američanom, a tí tú ponorku odviezli do Ameriky, aby analyzovali know-how. Včera ju prepravili do Prahy. Nádherný torpédoborec! (...) Ja som včera vypila dve pivá, a to boli desiatky..."

Slivka. Základná ingrediencia obávaných TT-čiek

Vrava posádky nerušene pokračuje ďalej. Poddôstojníkov, desiatnikov, kuchárov, kuričov a veslárov spája jedno puto. Jedna minulosť. Jeden štát. Slovenský štát. Dnes už málokto vie, že niekdajší prezident Osloboditeľ – Tiso J. vydal na sklonku druhej svetovej vojny prísne tajné nariadenie. *„Vybudujte mi ponorkovú flotilu! V Ružomberku!"* kričal na Šaňa Machu. Začali prípravné práce: hĺbenie jám, odklon Váhu o kilometer a pol od jeho pôvodného koryta a betónovanie plavebných komôr. V podzemí katastrálneho územia obce Ružomberok tak vznikla unikátna sieť podzemných plavebných kanálov. Nikto si však v návale práce nevšimol, že vo Váhu netečie slaná voda, potrebná na nadľahčovanie pancierových monštier.

Po nezdare navštívil minister Mach prezidenta Osloboditeľa opäť. Tušiac hnev hlavy štátu z nezdareného plánu, začal už vo dverách veršovať:

„Jozef Tiso – ty Slovák slávny, ty dar nám Bohom darovaný, ty majster slova zlatoústy, ty vzor kresťanstva opravdivý. Ty semeno jari slobodnej, ty tvorca štátu slovenského, Svätopluk v druhom vydaní, ty činiteľ medzinárodný."

Tiso J. ukázal svoju pravú tvár. Obmäkčený elégiami básnika privolil k zmene plánu. *„Urob v tých šachtách krčmy, nech z nich máme osoh,"* dodal plačúci šéf a sklonil sa k meditácii.

...Námornícky veterán s vyholenou hlavou a vizážou Daniela Landu sa zastrája na mladších kolegov, a sľubuje im tvrdú mazácku drezúru. Z náprotivného stola počuť nedávno prezretú štyridsiatničku, dôstojníčku prvej Hlinkovej gardy z oddelenia námorníckej rozviedky. Nápadnú vôňu dávneho parfumu Coco Chanel preryva hlasným mudrovaním.

Krčmárka Martuška má už všetkého dosť. *„Títo námorníci nechcú jesť, oni iba pijú,"* ukazuje vztýčeným prstom na klobásky, syrové pochutiny v mraziarenskom boxe a so slzami v očiach dodáva: *„Kedysi sme varili aj údené koleno... No načo? Povedzte mi, načo?"*

Espreso Polík dnes ešte stále pripomína viac batyskaf, než miesto na príjemné posedenie. Pod stropom sa tiahne potrubný systém sprvoti slúžiaci na odpaľovanie obávaných TT–čiek, čiže Tukových torpéd. Vrchné poschodie podniku tvorí bývalý kapitánsky mostík, odkiaľ samotný kapitán velil posádke plavidla. Dnes z toho istého miesta velia bývalí námorníci krčmárke. Interiér podpalubia je zdobený sumčími hlavami a nádhernými podobami gregoriánskeho kalendára. Na každom z nich je usmiata gréckokatolíčka. Z ponukového lístka letí túto jeseň najmä Torpédo - deci kopaničiarskej slivovice bez rozbušky, teda piva. Druhým najobľúbenejším nápojom v poradí je Torpédo s rozbuškou, teda deci slivky v pive utopenej.

Záverečná je v Políku už vyše 60 rokov rovnaká. Martuška zhasne svetlá, vyhodí ožratých námorníkov, zatvorí príklop a plavidlo pripraví k ponoru.

Z

Podpalubie. Kalendáre, sumčie hlavy a koleso pre plavčíka

Záverečný verdikt:

Podplukovník Veslo: „Keď ma sem odvelili na jar roku 1944, boli sme plní očakávaní. Mať ponorkovú flotilu bol skvelý nápad. Ochránila by nás pred útokmi boľševikov, veď úderná sila morskej bojovej posádky má pre samotný boj nevyčísliteľnú hodnotu. Veľká škoda, že sme z prešovského solivaru trochu tú vodu neosolili, mohli sme splniť Tisov sen a vydať sa morskou cestou smerom na Bešeňovú a potom rovno do Duklianskeho priesmyku. Takto sa tu musíme utápať v marazme. Škoda slov, idem si objednať Torpédo..."

Major Pádlo: „Veru, škoda slov. Toto mal byť unikátny torpédoborec na jadrový pohon s výtlakom až osemtisíc ton! Našťastie som si pár obávaných TT–čiek odložil v pivnici na horšie časy. A neváham ich použiť! Sú namierené na všetky hlavné mestá okolitých štátov a stačí už len klepnúť kladivkom."

Z

ENGLISH

TEXT: Elena Bartošová
FOTO: digital-photography-school.com, 24 hod.sk

What Londoners do in October

When somebody says London, you usually imagine mainly double-decker buses, the underground, taxis, bicycles and red telephone boxes. But you don`t need to be here, indeed, you can learn about that in school from your early childhood. But a few days ago, I had a chance to see a shop called "FANCY DRESS TO IMPRESS" with its` window full of funny and awful costumes and masks. And now I think that only learning about these things is really not enough!

"Reading week" starts!

When on 27th October the reading week started, I did not realize I can expect cut pumpkins in the groceries, witches with brooms in the shopping centers, crazy guys running across the St. Mary`s yard as the skeletons, ghosts or vampires.

While the Slovak students were listening to their lecturers, British students were studying in libraries or at home. However, it was just Monday and I found out later that the week culminates in parties for children as well as adults.

Despite "The Feast of All Saints"

Autumn is the most beautiful season: colourful parks and gardens, people with warm coats, hats and gloves, unpredictable weather... But I like especially the days when everybody can slow down, light candles and say a prayer in a very contemplative mood.

While my Slovak family and friends were wishing me calm time called "dušičky", I was not able to experience it because of the customs here. Actually, where is the origin of these days...?

"Trick or Treat?"

As I burnt candles and said quiet prayers, on 31st October I saw my oldest "sister" Emma dressed as a spider. She was just going out to a party with friends. Emma`s parents had prepared the sweets and then the "children" knocking and screaming: "Trick or Treat?" Skeletons, ghosts with scythe, bushy-hair men, were shivering from cold weather with hand open, waiting for the sweets. And then I had got an idea: "What would happen if the answer was "trick"?" No trick, no fun;-(British children get their lollipops and chocolates and run away.

Which celebration is nicer? For some Slovaks, "Halloween" is more attractive because of the entertainment. But some Britons say that "Halloween" is American celebration celebrated here more often. And we would be proud on our "The Feast of All Saints", would not we?

Either way, now I see a big advantage to have a chance to pray, hold a burning candle and stay in quiet just for a while.

And after this, I can look forward to X-mas and experience what I have been learnt about this country from an early age.

Intelligenz steht über allem

Erneut habe ich mich verlaufen. Die deutsche Universität ist wirklich sehr groß. Ich schlenderte durch die Räume und Hörsäle und suchte den Seminarraum Nr. 147a. Die Abkürzungen sind für mich nach wie vor ein böhmisches Dorf, nach einem Monat habe ich immer noch keine Ahnung, was wohin gehört.

Endlich habe ich den Raum gefunden. Große Fenster mit Aussicht auf den Inn. Im Hintergrund Bayern. Auf den Tischen, die in Form eines Vierecks zusammengerückt wurden, stapelten sich langsam aktuelle Zeitungen und Materialien zum Proseminar Political Campaigning. Die blondhaarigen Köpfe waren nicht so leer, wie es mir auf den ersten Blick erschien.

Alle ungefähr 30 Plätze waren besetzt. Zwei Studentinnen stellten sich vor den Laptop und der Proseminar begann. Eine zehnminütige Präsentation. Klassisches Schema des deutschen akademischen Bodens. Nichts Besonderes.

Und dann plötzlich kam es. Hände hoch, eine „Salve“ von Fragen...Eine intelligente Gesellschaft. Wissbegierig, ambitioniert, die Wahrheit suchend. Trotz ihrer Zielstrebigkeit und ihres Ehrgeizes sind Toleranz und Ebenbürtigkeit zu spüren. Professor - Student, Zuhörer - Vortragende. Hier geht es nicht um Titel. Egalité. Fraternité.

Argumente voller Fakten und Weisheit. Die Atmosphäre voll mit Begehren nach neuem Wissen. Konflikt der Journalisten und der Juristen, die über die Problematik der Boulevardpresse und der öffentlichen Medien diskutieren.

Ich wurde gezwungen, mir das Ganze stumm anzuschauen. Ich habe kein einziges Wort gesagt, aber habe meine Stimme nicht verloren. Es war nötig, einen anderen „Zugang“ zu entdecken. Ich musste begreifen, dass ich für meine Ansicht mit qualitativen Argumenten und mit Diplomatie kämpfen kann.

Ich habe Leute getroffen, die „angemessen breite Ellenbogen“ haben, die durch ihr Wissen, ihre Flexibilität, Toleranz und aktive Kommunikation geprägt sind. Vor allem kam ich mit „Hürden“ in Kontakt, die trotz ihrer Ambitionen in der Lage sind, die Ansicht eines Anderen zu akzeptieren, einen „intelligenten“ Zugang zu schätzen und sich vor der Wahrheit zu beugen.

Ich bin Studentin an der Katholischen Universität in Ruzomberok, aber der Beginn meines Studiums an der Uni war sehr schlimm für mich. Ich war sorglos, wie ein Kind. Verantwortungslos. Ich war unselbständig, und so weiter, und so weiter. Nein, ich will jetzt keine Beichte ablegen. Ich möchte nur ein Resümee über die unterschiedlichen Beziehungen zur Lehre bei uns zu Hause und hier in Passau erstellen.

Vielleicht ist es nur mein Gefühl, dass ich zu Hause so schlecht war. Oder vielleicht bin ich im Ausland erwachsener geworden? Keine Ahnung. Nun weiß ich, dass mich hier keiner an der Hand halten und mir die „große“ Welt zeigen wird und dass ich von niemandem den Satz „Mein Kind, komm“ hören werde. Es ist mir klar geworden, dass die Kenntnisse nicht von alleine in meinen Kopf fließen werden. Logisch. Es gibt jedoch Leute, die glauben, dass ihnen die Welt zu Füßen liegt. Doch früher oder später erwacht jeder aus diesem fiktiven Traum und alles erscheint plötzlich anders zu sein. Das Leben ist so schwierig, aber so schön. Voller Paradoxen.

TEXT: Marcela Jankovičová FOTO: Michal Sup
STYLING: Prof. Dr. Jana Vecerova

DEUTSCH

Nebo vládne zemi!

SVÄTÝ FRANTIŠEK Z ASISSI bol považovaný za veľkého optimistu. Každú situáciu premenil na žart a vtip. Zlé na dobré. Nenosil však ružové okuliare a nebol rojko. Raz bol na prechádzke so spolubratom. Toho už hnevalo, že František dokáže všetkým, akokoľvek negatívnym, osláviť Boha. Počas prechádzky letel nad nimi veľký vrabec a spustil Františkovi na hlavu... veď viete čo :) „To som zvedavý, ako teraz zareaguje," pomyslel si spolubrat škodoradostne. František sklopil ruky a hlavu a začal chváliť Pána: „Vďaka ti, Bože, že kravy nelietajú!"

TEXT: Martin Ližičiar
FOTO: alessandroparola.wordpress.com, www.sk.wikiquote.org

Puding s optimistickými jahodami
Varí: Francesco Bernardone

Oficiálne sa volá Ján. Tak ho pokrstili, keď bol jeho otec na služobnej ceste vo Francúzsku. Keďže sa odtiaľ vrátil nadšený z krajiny a francúzskych zvykov, premenoval ho otec na Francesca. Rodina kupca Bernardone patrila k najbohatším v talianskom Asissi. Nikdy im nič nechýbalo.

Prvýkrát som bol v Assisi pred dvomi rokmi. Keď sa v ňom ocitnete, načerpáte pre seba pokoj a necháte sa ním preniknúť. Nie nadarmo usporiadal v tomto talianskom meste Svätý Otec Ján Pavol II stretnutie vedúcich náboženstiev. V tento deň sa symbolicky na celom svete nebojovalo a v Assisi ste mohli stretnúť vedľa seba hinduistov, Dalajlámu, protestantov alebo šamanov afrických kmeňov. Niečo, čo sa udialo prvýkrát v histórii, čo sa možno už nezopakuje.

Františkov život hlboko poznačili niektoré momenty, ktoré ho zasiahli.

1. Radikálne áno. Keď sa rozhodol nasledovať Boha a rozdal takmer celý otcov majetok, čakal ho súd v meste. Sudcom bol tamojší biskup. Otec bol na Františka nahnevaný a nepriznával sa k nemu. Nechcel, aby sa jeho syn stal žobrákom a aby nosil staré handry a zapáchajúci odev. František sa pred davom ľudí vyzliekol a predstúpil pred biskupa nahý so slovami: *„Už nemám otca na zemi, vraciam mu všetko, čo patrí jemu. Mám už len jediného Otca – toho na nebi".* Biskup ho prikryl svojím biskupským plášťom. Možno cielene – možno nie – akoby si Cirkev prikryla svojho nového syna. *Je ťažké povedať Bohu áno a dať mu všetko, čo máme. Aj to najposlednejšie a najdôležitejšie... Darovať mu naše túžby, naše sny, naše plány, zmazať z papiera všetky naše podmienky a predstavy a podať mu ho čistý, aby ho naplnil tým, čím chce. Verím, že sa to oplatí.*

2. Počúvanie Boha. Ak chceme vedieť, kam máme kráčať, potrebujeme počúvať a stíšiť sa. František to urobil. Našiel si tiché miesto kostolíka a Boh k nemu prehovoril. Keďže bol Talianom, Boh sa k nemu prihovoril zrejme po taliansky. Povedal mu: *„František, oprav môj dom".* Dom je v taliančine chiesa. Lenže aj Cirkev je v taliančine Chiesa (s veľkým ch). Takže sa hneď nepochopili. Preto aj František začal opravovať kostolík, v ktorom sa modlil. Opravu vtedy potrebovala najmä celá Cirkev. Stredoveká Cirkev bola plná zbytočného luxusu, pretvárky, peňazí a človek ako František v nej bol veľmi potrebný. Človek, ktorý radikálne žil svedectvo Evanjelia.

Ak počúvaš Boha, On ti dá vedieť, kde máš stáť. Môžeme sa zľaknúť veľkolepých pokynov. Strach nás niekedy odoženie od veľkých diel. Ján Pavol II. to okomentoval takto: „Človek dokáže obrovské veci, najväčším zlyhaním je strach z vlastnej slabosti." Stojí za to dať sa mu do služby.

3. Stretnutie s malomocným. Veľmi významným momentom vo Františkovom živote bola situácia, keď sa stretol zoči-voči s malomocným človekom, ktorý smrdel a bol smrteľne nákazlivý. Vedel, že teraz je jedinečná príležitosť objať ho. Vyjadriť mu, že cez neho ho má Boh rád. Dlho v sebe zápasil, ale urobil to. Neskôr v noci sa mu sníval sen. Videl v ňom Boha, ktorý si vzal na seba podobu malomocného. A František zacítil radosť, že Ho neodmietol. Urobil správnu vec.

Ak sa zaprieme, môžeme len získať. Ak sa niečoho zriekneme, bude nám pridané. Musíme byť vnímaví na situácie a ľudí, ku ktorým nás Boh posiela. Možno chce použiť práve nás, aby sme niekomu pomohli a stali sa tak jeho predĺženou rukou.

O Františkovi z Assisi bolo natočených mnoho filmov. Keď som pozeral ten najnovší, zaujala ma tam jedna scéna. František ešte ako malý chlapec šantil s Klárou, a keď sa nakláňal dole hlavou, videl oblohu na zemi a zem nad ňou. Tam bolo ukryté, pre mňa najpovzbudivejšie, posolstvo celého filmu: Nebo vládne zemi! Znova sme pri jeho optimizme. Dôveroval a to urobilo jeho dielo veľkým. Bol pokorný a preto sa stal slávnym.

Upozorňujeme cestujúcich na zmenu...

TEXT: Filip Struhárik FOTO: autor

Pravidlá hry sa menia. Podľa novej smernice musia mať bakalárske práce dvojnásobný počet znakov.

Na začiatku semestra vstúpila do platnosti nová smernica dekana o ukončení štúdia na Filozofickej fakulte KU. Popri nevyhnutných zmenách a úpravách, ktoré si pôvodný predpis vyžadoval, sa však zmenili aj rozsahy záverečných prác. Pri bakalárke možno hovoriť dokonca o stopercentnom zvýšení počtu potrebných znakov.

Prečo?

V septembri čakalo študentov nepríjemné prekvapenie. Dozvedeli sa, že ich bakalárska práca má byť dvakrát väčšia, ako si ešte v lete mysleli. Nová smernica totiž zvyšovala počet potrebných znakov z minimálnych 45 tisíc na 90 tisíc. Ako sme zistili, zmena podmienok ukončenia štúdia súvisí aj s práve končiacou komplexnou akreditáciou vysokých škôl. Fakulta sa totiž aj týmto spôsobom snaží garantovať kvalitu, ktorú od svojho vzniku deklaruje.

Dekanka Dana Baláková a prodekanka pre vzdelávanie a výchovu Viera Kováčová vysvetľujú, že nová smernica *„nadväzuje na novelizáciu celoštátnej legislatívy"*, konkrétne na zmeny zákona o vysokých školách. Takéto odôvodnenie je však – na rozdiel od predchádzajúceho – zavádzajúce. Vysokoškolský zákon bol prijatý v roku 2002 a za posledné roky nebola prijatá žiadna novela, ktorá by menila pravidlá o ukončení štúdia. (V predpise hovoriacom o podpore práce s mládežou alebo v novele, ktorá zrušila Národnú akadémiu obrany maršala Andreja Hadika, by sme podobné ustanovenia len ťažko našli.)

Pôvodná smernica bola podľa vyjadrenia dekanátu stará. Vlastnosti bakalárky sa v nej určovali podľa pravidiel Dušana Katuščáka ešte z roku 1998 a určujúcou normou boli pravidlá na písanie atestačnej práce. Pochopiteľne - boli nedostatočné.

Štandardy

Aj prostredníctvom nových pravidiel sa škola snaží, aby boli podmienky v slovenskom akademickom prostredí identické. Preto pri menení rozsahu prác vychádzala prodekanka Kováčová zo štandardov, ktoré sú uvedené v Akademickej príručke (Meško – Katuščák – Findra). Prečo sa novšie pravidlá nezačali používať už minulý rok, kedy u nás končili prví študenti bakalárskeho stupňa, prodekanka odôvodňuje tvrdením, že v čase, kedy sa predchádzajúca smernica pripravovala, podobné normy nejestvovali. Aj toto je omyl. Akademická príručka vyšla už v roku 2004 (okrem nej sa rozsah znakov pre bakalárske práce uvádzal aj v 3. vydaní publikácie Ako písať záverečné a kvalifikačné práve od Dušana Katuščáka z roku 2005). Minulá smernica vznikla v apríli 2007 ešte za šéfovania dekana Vaška. Minuloročným absolventom teda umožnila jednoduchšiu cestu k diplomom.

Hoci nie sú nové pravidlá uznávané na všetkých slovenských vysokých školách (rozpätie znakov podľa Akademickej príručky údajne používa univerzita v Prešove či Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, do svojej vnútornej legislatívy ju neprijala napríklad Univerzita Komenského), možno konštatovať, že sa postupne vytvárajú rovnocenné podmienky, ktoré časom umožnia porovnávanie prác na jednotlivých slovenských školách. Otázne je len, či je vhodné meniť smernicu doslova zo dňa na deň a spôsobiť tak končiacim ročníkom nečakané problémy.

Hŕŕ za kvalitou

V mene zvyšovania kvality sú dnes tretiaci na bakalárskom stupni štúdia postavení do situácie, kedy sa im menia pravidlá počas hry. V minulom roku si vyberali témy svojich prác a odovzdávali prvú kapitolu. Dnes sú normy iné a postup práce, ktorý si stanovili, musia meniť. Vlak, na ktorý nastúpili, je rovnaký, konečná stanica je stále tá istá (teda nedocenený bakalársky titul), ale v polovici jazdy prišiel sprievodca a oznamuje, že cena sa zvyšuje. Dvojnásobne. Pritom by bolo spravodlivé, ak by sa im umožnilo doštudovať podľa pravidiel platných v čase ich nástupu na vysokú školu. Prechodné ustanovenie, ktoré by to zaručovalo, by snahe o zlepšovanie úrovne školy zásadne neublížilo a bolo by voči študentom korektné. Využila ho napríklad už spomínaná Prešovská univerzita. Ak sme nič neurobili od roku 2004, kedy vyšla Akademická príručka, rôčik dva by nikomu neuškodil. Vedenie fakulty sa však domnieva, že k zmene pravidiel počas hry nedošlo. Vraj ide o *„neadekvátny" pocit, ktorý je „poznamenaný výrazne subjektívnym prístupom k povinnostiam vyplývajúcich zo štúdia na vysokej škole"*.

Poznámka pre korektnosť: autor je študentom tretieho ročníka bakalárskeho stupňa vysokoškolského štúdia a novú smernicu vníma ako nečakanú zmenu pravidiel hry.

Typ práce	Rozsah podľa pôvodnej smernice	Rozsah platný od septembra 2008*
Bakalárska práca	45 000 – 63 000	90 000 – 126 000
Diplomová práca	108 000 – 126 000	108 000 – 144 000

* Do rozsahu práce sa podľa novej smernice započítavajú aj znaky vyskytujúce sa v zozname bibliografických odkazov. Predchádzajúca smernica akceptovala len znaky od úvodu po záver.

Len génius si poškrabká vlastné uško

Osciluje nad vami hlava prednášajúceho - psychológa. Koľko anomálií práve diagnostikoval pri pohľade na vaše písmo? Nespustí z vás oči. Nečudo, ľudská substancia, ktorá nesie vaše meno, nemôže byť normálna. Úprimne, vznikla skrížením všetkého neskrížiteľného s účelom vytvoriť objekt vedeckého skúmania. Alebo sa na vás dotyčný díva len kvôli tomu, že ten fľak od kávy vyzerá na bielom tričku neprirodzene? Ako správne paranoidne orientovaný „homosapiensák" si vyberiete možnosť prvú. Veď popri vás vyzerá normálne aj Pepík, ktorému trčí z ucha zabudnutá vatová tyčinka a Karlík, ktorý sa po učebni prechádza s banánovou šupkou na motúziku.

Pod tlakom dnešnej spoločnosti si lámeme hlavu nad zbytočnosťami, konšpirujeme teórie o svojej menejcennosti, degradujeme vlastné osobnosti. Alebo práve naopak. Veriť, že sa vďaka svojmu dôvtipu stanete panovníkom vesmíru a jeho priľahlých oblastí. Kto nás zachráni? Spielberg štrajkuje, Jano rieši iné existenčné problémy a Bruce je u holiča. Robert ratuje odvisnutého Jánošíka a Potter je na plastike. Tento časopis si však zaslúži stĺpček s pointou. Hor sa na ňu...

Mnohí z nás sa dokážu seriózne zamýšľať nad každou banalitou. Riešiť farbu sviečok vhodnú na vianočný granátovník. Hľadať tajomstvo, vďaka ktorému nemajú rybičky vrásky. Lamentovať nad tým, čo s hojdacím koníkom z Číny, ktorý má závraty a či má pĺznuca zubná kefka šancu na prežitie... Následne vyvodzovať závery hodné Nobelovej ceny a popri tom sa tváriť ako 120-percentný roztok inteligencie v liehu.

Vzhľadom na zdanlivú dokonalosť okolia v sebe aj my hľadáme výnimočnú vlohu. Danosť poškrabkať sa ľavou rukou za pravým uškom. Tí s IQ v kladných hodnotách aj za ľavým. Ak ste schopní čítať tieto riadky, určite máte aj schopnosť poobchytkávať si mandle v nošteku. Dokážete to? Blahoželám. Uvidíme sa v Štokholme. S diplomami.

Anna Tkáčová

portál

M. Jung

Malý princ v nás

Mathias Jung uvažuje o strachu či úzkosti, bez nichž není lidského růstu. Věnuje se jednotlivým tématům Malého prince a nabízí je čtenáři jako možnost k setkání s tématy jeho vlastního vnitřního světa. Svá zamyšlení doprovází citacemi z ostatních Saint-Exupéryho knih či jiných literárních děl.

váz., 112 s., 213 Sk, 7,07 €

M. Assayas

Bono o Bonovi

Ze svých životních postojů se v rozhovoru vyznává frontman skupiny U2 a odpovídá na otázky o soukromí, o úspěších i propadácích skupiny U2, o filozofii, náboženství, ale i o lásce a naději.

váz., 320 s., 499 Sk, 16,56 €

D. C. Hallin, P. Mancini

Systémy médií v postmoderním světě

Autoři rozlišují tři typy mediálních systémů a srovnávají jejich fungování ve třech geograficky a politicky spřízněných oblastech. Nahlížejí do příčin rozdílností v jejich přístupu k politice, komercionalizaci, k jejich roli vzhledem k veřejnému mínění aj.

váz., 368 s., 769 Sk, 25,53 €

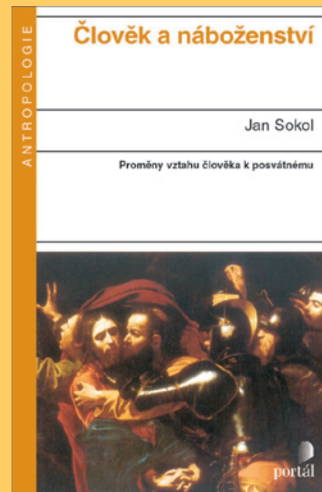

J. Sokol

Člověk a náboženství

Kniha reflektuje postavení fenoménu „náboženství" z filozofického a religionistického hlediska. Zamýšlí se nad postupným vývojem vztahu člověka k božství ve starověku, středověku, novověku i postmoderně. Autor mapuje antropologické konstanty tohoto vztahu, vyjádřené v umění i v rituálních projevech.

brož., 248 s., 429 Sk, 14,24 €

L. Lokšová, J. Lokša

Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole

Přehled teoretických základů, originální metodika pro nácvik relaxace u dětí, diagnostické metodiky i jednoduché nástroje k měření koncentrace pozornosti, a bohatý repertoár tvořivých cvičení a her pro rozvoj soustředění, motivace a tvořivosti žáků.

brož., 208 s., 285 Sk, 9,46 €

E. Cílková, P. Schönerová

Náměty pro multikulturní výchovu

Kniha poskytuje formou pestrých aktivit dětem od 5 do11 let informace o jiných státech, národech, dospělých i dětech, kteří z různých důvodů žijí s námi. Děti srovnávají různé kultury a jejich estetické i duchovní hodnoty. Kniha se zaměřuje také na rozvíjení spolupráce a komunikace.

brož., 168 s., 345 Sk, 11,45 €

Katalóg zašleme zdarma Zľava 10 % pre študentov

Portál Slovakia: kontakt pre jednotlivcov a organizácie, PaedDr. Nadežda Čabiňaková, Školská 36, 968 01 Nová Baňa, objednávky písomne i telefonicky, tel./fax: 00421 45 6856 587, mobil: 00421 910 995 655, e-mail: portalslovakia@stonline.sk. Poštovné 75 Sk.

www.portalslovakia.sk